

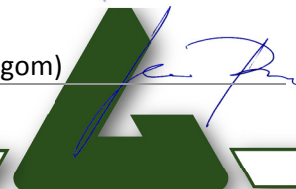
datum / 18. siječanj 2017

nadležno tijelo / Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije

naziv dokumenta / **STRATEŠKA STUDIJA O UTJECAJU NA OKOLIŠ STRATEGIJE REGIONALNOG RAZVOJA REPUBLIKE HRVATSKE ZA RAZDOBLJE DO KRAJA 2020. GODINE – NE-TEHNIČKI SAŽETAK**

Nadležno tijelo:	Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije Račkoga 6, Zagreb
Ovlaštenik:	DVOKUT ECRO d.o.o. Trnjanska 37, 10000 Zagreb
Naziv dokumenta:	STRATEŠKA STUDIJA O UTJECAJU NA OKOLIŠ STRATEGIJE REGIONALNOG RAZVOJA REPUBLIKE HRVATSKE ZA RAZDOBLJE DO KRAJA 2020. GODINE – NE-TEHNIČKI SAŽETAK
Ugovor:	U030_16; Anex Ugovora: U001_17
Verzija:	Dopunjenja revidirana Studija nakon Javne rasprave sukladno naknadno pristiglim komentarima Ministarstva zaštite okoliša i energetike i sukladno zadnjoj verziji SRRRH (dobivena 10.1.2017)
Datum:	18. siječanj 2017
Poslano:	MRRFEU, 18.01.2017
Voditeljica izrade:	Ivana Šarić, mag. biol. (A, B.8. s pripadajućim utjecajima, mjerama i monitoringom, C., D., I., J. integracija i koordinacija) <i>Šarić</i>
Stručni suradnici:	<p>Mario Pokrivač, mag. ing. traff., struč. spec. ing. sec. (A.4., B.12 s pripadajućim utjecajima, mjerama i monitoringom) <i>Mario Pokrivač</i></p> <p>Tajana Uzelac Obradović, mag. biol. (B.8., B.9. s pripadajućim utjecajima, mjerama i monitoringom) <i>Tajana Uzelac Obradović</i></p> <p>mr.sc. Gordan Golja, mag. ing. cheming. (B.2., B.3. s pripadajućim utjecajima, mjerama i monitoringom) <i>Golja</i></p> <p>mr.sc. Konrad Kiš, mag. ing. silv. (B.4., B.5. s pripadajućim utjecajima, mjerama i monitoringom) <i>Kiš</i></p> <p>mr.sc. Ines Rožanić, MBA (B.11. s pripadajućim utjecajima, mjerama i monitoringom) <i>Ines Rožanić</i></p> <p>Ines Geci, mag. geol. (B.6., B.7. s pripadajućim utjecajima, mjerama i monitoringom) <i>Ines Geci</i></p> <p>Mirjana Marčenić, mag. ing. prosp. arch. (B.1., B.10. s pripadajućim utjecajima, mjerama i monitoringom) <i>Mirjana Marčenić</i></p> <p>Vjeran Magjarević, mag. phys. geophys. (B.2., B.3. s pripadajućim utjecajima, mjerama i monitoringom) <i>V. Magjarević</i></p> <p>Ivan Juratek, mag. ing. prosp. arch., ovl.kr.arh. (B.10. s pripadajućim utjecajima, mjerama i monitoringom) <i>Ivan Juratek</i></p> <p>Marta Brkić, mag. ing. prosp. arch. (B.1., B.2. s pripadajućim utjecajima, mjerama i monitoringom) <i>Marta Brkić</i></p>

	<p>Marijana Bakula, mag. ing. cheming. (B.12., E. s pripadajućim utjecajima, mjerama i monitoringom) <i>M. Bakula</i></p> <p>Katarina Bulešić, mag. geogr. (B.11. s pripadajućim utjecajima, mjerama i monitoringom) <i>Bulešić</i></p> <p>Imelda Pavelić, mag.ing.agr. (B.4. s pripadajućim utjecajima, mjerama i monitoringom) <i>Imelda Pavelić</i></p> <p>Tomislav Hriberšek, mag. geol. (B.6, B7. s pripadajućim utjecajima, mjerama i monitoringom) <i>Tomislav Hriberšek</i></p> <p>Igor Anić, mag. ing. geoling. (B.12. s pripadajućim utjecajima, mjerama i monitoringom) <i>Igor Anić</i></p> <p>Daniela Klaić Jančijev, mag. biol. (B.9., E. s pripadajućim utjecajima, mjerama i monitoringom) <i>Daniela Klaić Jančijev</i></p> <p>Jelena Fressl, mag. biol. (B.8. s pripadajućim utjecajima, mjerama i monitoringom) <i>Jelena Fressl</i></p>
Konzultacije i podaci:	<p>Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije Račkoga 6, Zagreb</p> <p>Ekonomski institut, Zagreb Trg J. F. Kennedyja 7, Zagreb</p>

Glavna ocjena (poglavlje G.)

Voditeljica izrade:	Ivana Šarić, mag. biol. <i>Ivana Šarić</i>
Stručni suradnici:	<p>mr. sc. Konrad Kiš, mag. ing. silv. <i>Konrad Kiš</i></p> <p>Marta Brkić, mag. ing. prosp. arch. <i>Marta Brkić</i></p> <p>Jelena Fressl, mag. biol. <i>Jelena Fressl</i></p> <p>Tajana Uzelac Obradović, mag. biol. <i>Tajana Uzelac Obradović</i></p> <p>Daniela Klaić Jančijev, mag. biol. <i>Daniela Klaić Jančijev</i></p> <p>Mirjana Marčenić, mag. ing. prosp. arch. <i>Mirjana Marčenić</i></p>
Direktorica:	<p>Marta Brkić, mag. ing. prosp. arch. <i>Marta Brkić</i></p> <p>DVOKUT ECRO d.o.o. proizvodnja i istraživanje ZAGREB, Trnjanska 37</p>

SADRŽAJ

UVOD	1
A. PREGLED SADRŽAJA I GLAVNIH CILJEVA STRATEGIJE REGIONALNOG RAZVOJA RH ZA RAZDOBLJE DO KRAJA 2020. GODINE (SRRRH)	2
B. PREGLED MOGUĆIH UTJECAJA SRRRH NA OKOLIŠ	20
B.1. KRAJOBRAZ	20
B.2. KVALITETA ZRAKA	21
B.3. KLIMATSKE PROMJENE	23
B.3.1. UTJECAJ NA UBLAŽAVANJE KLIMATSKIH PROMJENA	23
B.3.2. UTJECAJ NA PRILAGODBU KLIMATSKIM PROMJENAMA	24
B.4. TLO I POLJOPRIVREDA	26
B.5. ŠUMARSTVO I LOVSTVO	27
B.6. VODE	28
B.7. MORE	29
B.8. BIORAZNOLIKOST	30
B.9. ZAŠTIĆENA PODRUČJA	31
B.10. KULTURNA BAŠTINA	31
B.11. STANOVNIŠTVO I ZDRAVLJE LJUDI	32
B.12. OTPAD I AKCIDENTI	34
B.13. MOGUĆI PREKOGRANIČNI UTJECAJI	35
C. GLAVNA OCJENA PRIHVATLJIVOSTI ZA EKOLOŠKU MREŽU	35
C.1. MJERE UBLAŽAVANJA ŠTETNIH POSLJEDICA PROVEDBE SRRRH	35
D. MJERE ZAŠTITE OKOLIŠA I PROGRAM PRAĆENJA STANJA OKOLIŠA	38
D.1. PRIJEDLOZI MJERA ZA UBLAŽAVANJE UTJECAJA NA OKOLIŠ	38
D.2. PRIJEDLOG PROGRAMA PRAĆENJA STANJA OKOLIŠA	49

UVOD

Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine (SRRRH) temeljni je planski dokument politike regionalnoga razvoja kojim se utvrđuju ciljevi i prioriteti regionalnog razvoja RH, te način njihova postizanja, područja s razvojnim posebnostima, kao i međusobni odnos i aktivnosti TDU i drugih sudionika regionalnog razvoja uključenih u provedbu Strategije.

Nositelj izrade SRRRH je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (MRRFEU) koje je također i tijelo nadležno za provedbu postupka strateške procjene utjecaja SRRRH na okoliš (SPUO).

Izrađivač SRRRH je MRRFEU, u suradnji s Ekonomskim institutom, Zagreb koji je u izradu strategije uključen projektom „Tehnička pomoć Ministarstvu pri definiranju razvojnih prioriteta na razini statističkih (NUTS II) regija”.

Budući da je SRRRH strategija koja se donosi na državnoj razini, iz područja regionalnog razvoja te daje okvir za zahvate koji podliježu procjeni utjecaja na okoliš, iz Zakona o zaštiti okoliša proizlazi obveza provođenja postupka SPUO.

Prije provođenja postupka SPUO dobiveno je Rješenje Ministarstva zaštite okoliša i prirode, Uprave za zaštitu prirode da je za predmetnu Strategiju potrebno provesti Glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu. (Klasa: UP/I-612-07/16-71/184; Ur. broj: 517-07-2-1-15-4, od 25. studenog 2015.g.). Rješenjem je ocijenjeno da se ne može isključiti vjerojatnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže tijekom njegove provedbe te da je potrebno provesti Glavnu ocjenu prihvatljivosti SRRRH na ekološku mrežu.

Postupak SPUO započeo je 1. ožujka 2016.g. donošenjem *Odluke o započinjanju i provođenju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine* u kojoj je određen i redosljed radnji koje će se provesti u sklopu tog postupka.

Prva radnja u ovom postupku bila je određivanje sadržaja strateške studije. Strateška studija o utjecaju na okoliš SRRRH izrađuje se kao stručna podloga za provedbu postupka SPUO. Strateškom studijom se određuju, opisuju i procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom Strategije, te predlažu mjere zaštite okoliša i program praćenja ovisno o prepoznatim utjecajima.

Postupak određivanja sadržaja strateške studije započeo je davanjem Informacije o provedbi postupka određivanja sadržaja strateške studije SRRRH (Klasa: 300-01/15-03/2; Urbroj: 538-06-1-1/004-16-6, od dana 11. ožujka 2016.g.). Tijekom ovog postupka zatražena su mišljenja tijela o sadržaju strateške studije na osnovu kojih je određen sadržaj Studije, te je dana 12. travnja 2016.g. održana rasprava u svrhu usuglašavanja mišljenja i utvrđivanja konačnog sadržaja strateške studije. U svrhu informiranja javnosti, Informacija o provedbi postupka određivanja sadržaja strateške studije bila je objavljena na internetskim stranicama MRRFEU 30 dana, počevši od 14. ožujka 2016.g. Odluka o sadržaju strateške studije donesena je u svibnju 2016.g. (Klasa: 300-01/15-03/2; Urbroj: 538-06-1-1/004-16-42, 12. svibnja 2016.g.).

Sadržaj strateške studije prati obvezan sadržaj propisan Prilogom I. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš.

Izrađivač Strateške studije je tvrtka Dvokut ECRO d.o.o. iz Zagreba koja posjeduje Rješenje MZOIP-a o suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša i izradu strateških studija.

Strateška studija pripremljena za Javnu raspravu bazirala se na 3. Nacrtu SRRRH pripremljenog i dostavljenog dana 21. srpnja 2016.g.

Nakon Javne rasprave pripremljena je konačna verzija Strateške studije u skladu s pristiglim komentarima s Javne rasprave te 4. Nacrtom SRRRH koji je pripremljen i dostavljen dana 5. listopada 2016. Naknadno su, u prosincu 2016.godine pristigli komentari Ministarstva zaštite okoliša i energetike (MZOIE- prije MZOIP) koji su sagledani i iskomunicirani s MRRFEU. Temeljem tih komentara bile su potrebne određene izmjene u dijelu Strateške studije koji se odnosi na klimatske promjene, kao i u samoj strategiji. Stoga je ova, konačna verzija Strateške studije revidirana u skladu s naknadno pristiglim komentarima MZOIE i izmijenjenom SRRRH koja je pripremljena i dostavljena 11. siječnja 2017.g.

A. PREGLED SADRŽAJA I GLAVNIH CILJEVA STRATEGIJE REGIONALNOG RAZVOJA RH ZA RAZDOBLJE DO KRAJA 2020. GODINE (SRRRH)

SRRRH-om se namjerava pridonijeti utvrđivanju prioritetnih aktivnosti usmjerenih prema jačanju razvojnog potencijala svih hrvatskih regija, smanjenju regionalnih razlika te jačanju i izgradnji razvojnog potencijala slabije razvijenih dijelova zemlje. SRRRH daje okvir i smjernice za daljnji razvoj politike regionalnoga razvoja temeljem utvrđenih strateških ciljeva i prioriteta vodeći pri tome posebno računa o:

- doprinosu ukupnom razvoju stvaranjem uvjeta koji će omogućiti povećanje konkurentnosti svih regija/područja,
- smanjenju društvene i gospodarske razvojne nejednakosti među različitim područjima,
- uspostavi okvira za koordinirane (nacionalne, regionalne i lokalne) teritorijalne inicijative koje imaju za cilj unaprijediti gospodarski i društveni razvoj na regionalnoj i lokalnoj razini.

SRRRH sadrži sljedeće cjeline:

- Analizu stanja koja uključuje sažeti prikaz makroekonomskih i razvojnih stanja i trendova, analizu regionalnih razlika i razvojnih potencijala na NUTS II i NUTS III razini, analizu razvijenosti potpomognutih područja (određenih temeljem indeksa razvijenosti), analizu stanja na otocima kao Ustavom definiranog područja posebne zaštite te identifikaciju i analizu drugih područja s razvojnim posebnostima prikladnima za integrirani teritorijalni pristup,
- SWOT analizu regionalnih potencijala na razini Republike Hrvatske te na razini posebno prepoznatih područja izdvojenih temeljem analize stanja,
- Strateške ciljeve, prioritete i mjere regionalnoga razvoja u Republici Hrvatskoj,
- Provedbene mehanizme uključujući razine odgovornosti za upravljanje politikom regionalnog razvoja, postupak praćenja i vrednovanja te informiranje i promidžbu,
- Financijski okvir za provedbu Strategije.

Proces strateškog planiranja i izrade nacrtu SRRRH izrazito je participativnog karaktera. Na temelju prikupljenih podataka i izrađene analitičke podloge, niza održanih participativnih događanja na kojima su sudjelovali predstavnici različitih razina upravljanja, te kroz interne rasprave predstavnika timova EIZ i MRRFEU, te poštujući faze procesa strateškog planiranja, **identificirana su tri strateška cilja** koja

se ovom Strategijom namjeravaju ostvariti. Strateški ciljevi 1 i 2 načelno sadrže dvije komponente usmjerene na jačanje vještina i sposobnosti, te stvaranje poticajnog okruženja za razvoj, dok je druga komponenta usmjerena na razvoj za to potrebne infrastrukture. Treći cilj je usmjeren na upravljanje i koordinaciju regionalnim razvojem. Za svaki od spomenutih ciljeva definirani su prioriteti, koji su potom razrađeni u niz odgovarajućih mjera kako bi se isti ostvarili. Svaki strateški cilj sadrži u sebi po tri definirana prioriteta, dok broj mjera po pojedinom prioritetu varira.

NAZIV MJERE	OPIS MJERE
SC1. POVEĆANJE KVALITETE ŽIVLJENJA POTICANJEM ODRŽIVOG TERITORIJALNOG RAZVOJA	
Prioritet 1.1. Podizanje razine znanja i sposobnosti za poboljšanje kvalitete života	
<p>1.1.1 Unapređenje regionalnih i lokalnih razvojnih kapaciteta u odgoju, obrazovanju i sportu</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Analiza sustava obrazovanja s razradom i mogućnostima nadogradnje postojećih nadležnosti s preporukama vezanim uz daljnju decentralizaciju → Podrška provedbi aktivnosti, projekata ili programa utvrđivanja potreba pojedinih odgojno-obrazovnih ustanova i JLP(R)S za infrastrukturnim, materijalnim i ljudskim resursima → Podrška provedbi aktivnosti, projekata ili programa mreža predškolskih i školskih ustanova i programa, strukovnih škola i programa, te programa obrazovanja odraslih i centara izvrsnosti/kompetencija po županijama i regijama (npr. stjecanje novih znanja – zelena ekonomija, stručno usavršavanje učitelja u realnom sektoru, interdisciplinarni studiji, razvoj IKT) → Podrška provedbi aktivnosti, projekata ili programa uključivanja nezaposlenih osoba, osoba niže razine obrazovanosti i kvalifikacija, socijalno marginaliziranih i isključenih, osoba s invaliditetom, starijih građana te useljenika u obrazovanju odraslih → Podrška provedbi aktivnosti, projekata ili programa vezanih za uključivanje djece s teškoćama u razvoju u sustav obrazovanja (uključujući jačanje kapaciteta za rehabilitaciju) → Podrška provedbi aktivnosti praćenja učinaka mjera u odgoju, obrazovanju i sportu → Usklađivanje srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovanja s potrebama društva i gospodarstva (veza mjera 2.3.2) → Poboljšanje sustava potpora sportu i aktivnosti vezane uz poticanje poboljšanja vertikalne koordinacije aktivnosti (suradnja ključnih dionika na svim razinama) (veza 3.1.1) → Potpora aktivnostima koje pridonose dobrom upravljanju u sportu i/ili obrazovnim aktivnostima koje razvijaju kapacitete lokalnih dionika u sportu → Pružanje podrške izgradnji kapaciteta organizacija civilnoga društva za provedbu programa građanskog odgoja i obrazovanja i društveno korisnog učenja
<p>1.1.2 Unapređenje usluga sustava zdravstvene i socijalne skrbi na regionalnoj i lokalnoj razini</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Podrška u aktivnom upravljanju ljudskim resursima u sustavu zdravstva → Praćenje, vrednovanje i u skladu s preporukama usklađivanje organizacije zdravstvene zaštite s potrebama stalno nastanjenog stanovništva te potrebama povremenih korisnika (npr. pojačane potrebe tijekom ljetne sezone u JH) → Usklađivanje sustava zdravstva s postojećim kapacitetima (iskorištenosti istih) i razvojem medicinske tehnologije → Unaprjeđenje kapaciteta za razvoj zdravstvenog i lječilišnog turizma (veza s ciljem 2) → Podrška u aktivnostima unapređenja sustava socijalne skrbi na regionalnoj i lokalnoj razini → Podrška u provedbi programa prevencije daljnje socijalne isključenosti i ublažavanje negativnih učinaka kao posljedice socijalne isključenosti na lokalnoj razini → Podrška u razvoju aktivnosti, projekata i programa u zdravstvu i socijalnoj skrbi koji uključuju djecu s teškoćama u razvoju → Pružanje podrške razvoju palijativne skrbi

NAZIV MJERE	OPIS MJERE
	<ul style="list-style-type: none"> → Podrška u aktivnostima povećanja djelatnosti rada centara za socijalnu skrb te u nastavku procesa deinstucionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi → Razvoj i širenje usluga usmjerenih podizanju kvalitete života socijalno osjetljivih skupina u zajednici → Analiza mogućnosti smanjivanja opterećenja proračuna nerazvijenih JLP(R)S socijalnim izdacima i djelovanje sukladno preporukama analize
<p>1.1.3 Podrška afirmaciji kulturnog identiteta i razvoju civilnog društva</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Razvoj smjernica i podrška aktivnostima vezanim za kvalitetno korištenje i razvoj sadržaja vezanih uz kulturna dobra, pojedinačne spomenike kulture i zaštićene cjeline te očuvane povijesne urbane i ruralne kulturne krajolike s ciljem njihove daljnje zaštite i valorizacije u kontekstu razvoja humanističkih, prirodnih, tehničkih i drugih znanosti te razvoja gospodarskih aktivnosti (osobito razvoja turizma (veza s mjerom 1.2.3.)) → Razvoj i provedba mjera zaštite kulturnog identiteta lokalne zajednice u smislu tradicijske arhitekture i graditeljskog nasljeđa, te interdisciplinarno osmišljavanje kulture i turizma → Potpora regijama u definiranju kulturnog identiteta (npr. uključivanje kulturne baštine, osobito krajolika u <i>branding</i>) → Korištenje nematerijalne kulturne baštine kao podloge za nove turističke sadržaje i proizvode → Poticanje razvoja kreativnih i kulturnih industrija (općenito poticanje razvoja kreativnosti i implementacija kreativnih pristupa na svim razinama) → Podrška u promicanju programa i aktivnosti u kulturi → Koordiniranje pružanja potpore regionalnih i lokalnih dionika u skladu s potrebama i aktivnostima civilnog društva → Podrška razvoju civilnog društva usmjerenog ujednačavanju društveno-ekonomskog razvoja (npr. potpora razvoju socijalnih inovacija) te suradnje organizacija civilnoga društva i javne uprave u rješavanju problema lokalne zajednice → Podrška provedbi aktivnosti vezanih uz uspostavu programa osposobljavanja dužnosnika i službenika na državnoj i lokalnoj razini za učinkovitu suradnju s civilnim društvom u oblikovanju i provedbi javnih politika → Razvoj volonterstva na lokalnoj i regionalnoj razini kroz poticanje i razvoj volonterskih programa u organizacijama / ustanovama (npr. pružateljima socijalnih usluga, volontiranje učenika i studenata i sl.) → Podrška razvoju klubova mladih i programa za mlade na lokalnoj i regionalnoj razini → Suradnja u uspostavi sustava vrednovanja društvenog doprinosa civilnog sektora, posebno doprinos lokalnom i regionalnom razvoju → Promicanje programa i aktivnosti za održivi razvoj lokalne zajednice te aktivnosti vezane za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama na lokalnoj i regionalnoj razini
Prioritet 1.2. Osiguranje i unapređenje osnovne lokalne i regionalne infrastrukture	
<p>1.2.1 Razvoj javne infrastrukture od lokalnog značaja</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Podrška u osiguravanju i dostupnosti društvene infrastrukture za ugrožene skupine društva (uključujući i starije osobe) s ciljem socijalnog uključivanja → Podrška aktivnostima JLS-ova koje sudjeluju u razvoju mreža predškolskih, školskih ustanova, strukovnih škola, te ustanova za obrazovanje odraslih i centara izvrsnosti/kompetencija → Podrška unapređenju rada ustanova odgoja i obrazovanja osobito informatizacije i opremanja strukovnih škola (specijalizirane učionice, kabineti i sl.)

STRATEŠKA STUDIJA O UTJECAJU NA OKOLIŠ STRATEGIJE REGIONALNOG RAZVOJA REPUBLIKE HRVATSKE ZA RAZDOBLJE DO KRAJA 2020. GODINE
- NE-TEHNIČKI SAŽETAK -

NAZIV MJERE	OPIS MJERE
	<ul style="list-style-type: none"> → Osiguravanje smještajnih kapaciteta za učenike i studente, razvoj kampusa visokih učilišta te osiguravanje mogućnosti ostvarivanja produljenog boravka u osnovnim školama → Rekonstrukcija, obnova ili izgradnja i/ili opremanje javne sportske građevine te potpora u provedbi aktivnosti koje pridonose boljem održavanju i upravljanju javnom sportskom građevinom → Rekonstrukcija, obnova ili izgradnja i/ili opremanje školske sportske dvorane i/ili igrališta na kojem se provodi program javnih potreba u sportu. → Potpora stambenom zbrinjavanju mladih obitelji (uz npr. sufinanciranju vrtića (oprema, zaposlenost), prijevoza učenika i sl.), osobito u izrazito ruralnim područjima → Podrška razvoju lokalnih sustava javne vodoopskrbe i odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, zaštite od poplava i drugih oblika štetnog djelovanja voda i navodnjavanja → Podrška aktivnostima ujednačavanja kvalitete, razvijenosti i učinkovitijeg korištenja prometne infrastrukture sukladno dokumentima prostornog uređenja, radi bolje povezanosti s čvorištima s većim volumenima prometa, ublažavanja prometne izoliranosti, smanjenja zagušenosti i povećanja sigurnosti, razvoja turističke destinacije uz poticanje zelene mobilnosti i razvoj javne turističke infrastrukture → Podrška izradi projekata „Održivog plana urbane i regionalne mobilnosti“ (SUMP) → Podrška ulaganjima u željezničku infrastrukturu u svrhu povećanja propusne moći pruge i povećanja teretnog i putničkog željezničkog prometa → Podrška u aktivnostima poboljšanja kvalitete lokalnih usluga u prometu → Podrška razvoju javne infrastrukture u funkciji turizma → Osiguravanje dostupnosti širokopojasnoj internetskoj mreži → Podrška u lokalnim aktivnostima stavljanja u funkciju neaktivnih nekretnina (osobito onih u državnom vlasništvu), npr. stavljanje u funkciju razvoja socijalnog poduzetništva → Podrška razvoju sustava za ublažavanje klimatskih promjena te provedbu preventivnih i mjera prilagodbe novim klimatskim uvjetima. → Unapređenje suradnje organizacija civilnog društva i lokalne zajednice u korištenju javnih prostora
<p>1.2.2 Razvoj javne infrastrukture od regionalnog značaja</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Podrška u osiguravanju smještajnih kapaciteta za učenike i studente, razvoju kampusa visokih učilišta te osiguravanju dnevnog boravka u školama → Podrška u osiguravanju i dostupnosti društvene infrastrukture za ugrožene skupine društva (uključujući i starije osobe) u cilju socijalnog uključivanja → Podrška aktivnostima ujednačavanja kvalitete, razvijenosti i učinkovitijeg korištenja prometne infrastrukture sukladno dokumentima prostornog uređenja, radi bolje povezanosti s čvorištima s većim volumenima prometa, ublažavanja prometne izoliranosti, smanjenja zagušenosti i povećanja sigurnosti, razvoja turističke destinacije na regionalnoj razini uz poticanje zelene mobilnosti → Podrška izradi projekata „Održivog plana urbane i regionalne mobilnosti“ (engl. SUMP) → Podrška razvoju multimodalnog integriranog prometa i suradnja u aktivnostima poboljšanja kvalitete usluga u prometu → Podrška u aktivnostima ulaganja u željezničku infrastrukturu u svrhu povećanja propusne moći pruge i povećanja teretnog i putničkog željezničkog prometa

NAZIV MJERE	OPIS MJERE
	<ul style="list-style-type: none"> → Podrška u aktivnostima ulaganja u riječnu prometnu infrastrukturu u svrhu povećanja prometa na unutarnjim plovnim putovima → Podrška u aktivnostima osiguravanja dostupnosti širokopojasnoj internetskoj mreži → Suradnja u aktivnostima stavljanja u funkciju neaktivnih nekretnina (osobito onih u državnom vlasništvu) u projektima od regionalnog razvojnog značaja → Podrška razvoju sustava za ublažavanje klimatskih promjena te provedbu preventivnih i mjera prilagodbe novim klimatskim uvjetima. → Podrška razvoju regionalnog sustava javne vodoopskrbe i odvodnje → Podrška razvoju javne infrastrukture u funkciji turizma → Rekonstrukcija, obnova ili izgradnja i/ili opremanje školske sportske dvorane i/ili igrališta na kojem se provodi program javnih potreba u sportu → Podrška aktivnostima planiranja i upravljanja prostorom → Suradnja u aktivnostima uspostave, održavanja i razvoja infrastrukture prostornih podataka → Podrška aktivnostima integralnog upravljanja morem i obalnim područjem → Podrška u unapređenju suradnje OCD-a i lokalne zajednice u korištenju javnih prostora od regionalnog značaja
<p>1.2.3 Održivo korištenje i vrednovanje kulturne i prirodne baštine</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Podrška u aktivnostima kvalitetnog korištenja i razvoja sadržaja vezanih uz kulturna dobra, pojedinačne spomenike kulture i zaštićene cjeline te očuvane povijesne urbane i ruralne kulturne krajolike s ciljem njihove daljnje zaštite i valorizacije u kontekstu razvoja humanističkih, prirodnih, tehničkih i drugih znanosti te gospodarskih aktivnosti (osobito razvoja turizma (veza 1.1.3, 2.1.3., 3.3.1.) → Podrška razvoju učinkovitijeg modela obnove i stavljanja kulturne baštine u prihvatljivu funkciju → Podrška pripremi programa revitalizacije u području kulturne baštine → Podrška provedbi aktivnosti revitalizacije kulturnih dobara → Podrška aktivnostima razvoja sadržaja i programa vezanih uz zaštićena područja prirode → Podrška aktivnostima očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti u funkciji lokalnog i regionalnog razvoja. → Podrška aktivnostima biološke i krajobrazne sanacije napuštenih eksploatacijskih polja mineralnih sirovina sa svrhom stvaranja preduvjeta za daljnji razvoj → Podrška aktivnostima povezivanja korištenja kulturne i prirodne baštine s potrebama turizma i obrazovanja, poduzetničke potporne infrastrukture, kulture i socijalnog poduzetništva na regionalnoj i lokalnoj razini. → Podrška izradi planova upravljanja kulturnom baštinom → Razvoj modela suradnje za povezivanje predstavnika lokalnih gospodarskih subjekata i uprava nacionalnih parkova i parkova prirode i održavanje redovnih susreta radi daljnjeg razvoja turističke destinacije i jačanja lokalnog gospodarstva. → Podrška razvoju sustava za ublažavanje klimatskih promjena te provedbu preventivnih i mjera prilagodbe novim klimatskim uvjetima
<p>1.2.4 Podrška primjeni mjera zaštite okoliša i energetske učinkovitosti na lokalnoj i regionalnoj razini</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Podrška u unaprjeđenju sustava upravljanja zaštićenim prirodnim područjimalokalnog značaja (veza 3.1.1, 3.2.1) → Podrška u razminiranju miniranih područja → Podrška u aktivnostima potpune primjene mjera energetske učinkovitosti i boljeg iskorištavanja obnovljivih i drugih održivih izvora energije → Podrška aktivnostima vezanim za gospodarenje vodama

NAZIV MJERE	OPIS MJERE
	<ul style="list-style-type: none"> → Podrška uspostavi i funkcioniranju cjelovitog sustava gospodarenja otpadom, uključujući ponovnu uporabu u okviru mjera za sprječavanje nastanka otpada, odvojeno sakupljanje i sortiranje otpada, reciklažna dvorišta, pogone za recikliranje i oporabu otpada, centri za gospodarenje otpadom, sanaciju postojećih odlagališta otpada te osiguravanje daljnje provedbe Plana gospodarenja otpadom na područjima svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave → Podrška regionalnom energetske razvoju (npr. energetska postrojenja u funkciji razvoja gospodarstva) → Definiranje odgovornosti regionalnih i lokalnih dionika u održavanju energetske infrastrukture (neovisno o objektu – software, postrojenje, zgrada i sl.) → Podrška uvođenju i razvoju novih financijskih instrumenata za obnavljanje i poticanje energetske učinkovitosti građevina → Podrška u unaprjeđenju cestovne i željezničke infrastrukture u smislu povećanja njezine energetske učinkovitosti (npr. unaprjeđenje rasvjete, odvodnje, zaštita od buke, elektrifikacija željeznica, rampe, nadvožnjaci) → Promicanje i potpora boljoj organizaciji i korištenju zelenog javnog prijevoza s ciljem smanjenja ispuštanja CO₂. → Podrška razvoju sustava za ublažavanje klimatskih promjena te provedbu preventivnih i mjera prilagodbe novim klimatskim uvjetima.
Prioritet 1.3. Podrška potpomognutim područjima i područjima s razvojnim posebnostima	
<p>1.3.1 Pružanje podrške razvoju potpomognutih područja</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Poticanje ostanka te povratka iseljenog i naseljavanja novog stanovništva na potpomognutim područjima svih zanimanja, a osobito onih koji mogu obavljanjem djelatnosti pridonijeti gospodarskom i društvenom razvoju tih područja (veza 2.3.2) → Razvoj i unaprjeđivanje kvalitete komunalne, društvene, prometne, energetske i IKT infrastrukture u skladu s potrebama stanovništva i gospodarstva (veza 1.2.1) → Razvoj i unaprjeđivanje kvalitete javnih usluga (uključujući zdravstvo i socijalnu skrb) (veza 1.1.2) → Podrška ujednačavanju kvalitete, razvijenosti i poboljšanje organizacije prometne infrastrukture radi bolje povezanosti s urbanim središtima i ublažavanja prometne izoliranosti (veza 1.2.1, 1.2.2) → Razrada modela privlačenja investicija u potpomognuta područja, uključujući razradu i provedbu aktivnosti marketinga i distribucije/logistike s ciljem privlačenja privatnog sektora u područjima skuplje izgradnje infrastrukture kako bi se ostvario prihvatljiv volumen tržišta i posljedično odgovarajuća dobit (veza 2.2.1., 2.2.3 i 2.2.4.) → Razvoj i provedba programa integriranih teritorijalnih intervencija u potpomognuta područja te priprema ciljnih poziva za financiranje iz ESIF i drugih potencijalnih izvora → Razrada posebnih kriterija odabira te oblikovanje potpora za projekte s potpomognutih područja, demografski ugroženih i rijetko naseljenih područja kod dodjele sredstava (ESIF i dr.) → Potpora transferu znanja i praktičnoj primjeni iskustava drugih država u cilju razvoja novih projektnih ideja i osiguranja odgovarajuće zalihe projekta za slabije razvijena/deprivirana područja → Stimulirati naseljavanje radno aktivnog stanovništva dodjelom građevinskog zemljišta i stambenih jedinica → Evaluacija i revizija indeksa razvijenosti (veza 3.1.1.) → Podrška u razminiranju miniranih područja → Primjena koncepcije kružne ekonomije na način pametnog korištenja prirodnog resursa (primjer slavonskog hrasta)

NAZIV MJERE	OPIS MJERE
	<ul style="list-style-type: none"> → Operacije vezane za dodjelu i raspodjelu sredstava te oslobođenja plaćanja nameta s različitih osnova (odnosi se na različite oblike olakšica pri plaćanju poreza na dohodak i dobit i druge porezne olakšice, pomoći za različite vrste sufinanciranja, povoljniji tretman različitih naknada, poticaje za poduzetnike početnike te za samozapošljavanje, produljenje trajanja potpore npr. poduzetnicima, inkubatorima i dr.) (veza 3.1.3) → Podrška razvoju sustava za ublažavanje klimatskih promjena te provedbu preventivnih i mjera prilagodbe novim klimatskim uvjetima
<p>1.3.2 Podrška održivom otočnom razvoju</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Revizija otočne politike i izrada novog nacionalnog otočnog razvojnog strateškog dokumenta → Podrška razvoju otočnih LAG-ova i njihovim aktivnostima umrežavanja, općenito jačanje kapaciteta OCD-a za ravnomjeran društveno-gospodarski razvoj na otocima → Priprema ciljnih poziva za financiranje iz ESIF i drugih izvora → Revidiranje kriterija razvrstavanja otoka u skupine u novom zakonodavnom okviru u svrhu strateškog planiranja njihovog razvoja prema pripadnosti određenoj skupini (veza 3.1.1) → Uspostava sustava praćenja i vrednovanja otočne politike, izrada kompozitnog indeksa održivosti razvoja otoka; te uvođenje korektivnog faktora za izračun razvijenosti otočnih i obalno-otočnih gradova i općina (veza 3.1.1.) → Uspostava, izgradnja i razvoj cestovne prometne infrastrukture prema (kopnu), na i među otocima radi bolje međusobne povezanosti otočnih naselja sa svrhom ublažavanja izoliranosti i povećanja sigurnosti (veza 1.2.1 i 1.2.2.) → Poboljšanje pomorske i zračne međuotočne povezanosti uvođenjem odgovarajućih redovnih i izvanrednih linija te optimiranje zračnog prijevoza (izbor: avioni, hidroavioni, helikopteri) i izgradnja odgovarajuće infrastrukture (veza 1.2.2) → Subvencije određenim kategorijama otočnog stanovništva u otočnom cestovnom, pomorskom i zračnom prijevozu (veza 1.2.2) → Pristup širokopojasnom internetu na svim naseljenim otocima (veza: mjera 1.2.2.) → Poticanje poljoprivrednih projekata i obrada neobrađenih zemljišta (veza 3.1.4) → Razvoj i izgradnja komunalne infrastrukture – priprema podloga i tehničke dokumentacije te gradnja sustava vodoopskrbe (sekundarna vodoopskrbna i hidrantska mreža te paralelnih i/ili alternativnih sustava kao što su kaptacija, desalinacija, revitalizacija starih cisterni i uključivanje istih u sustav vodoopskrbe, te sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda) i gospodarenje otpadom Povlastice u potrošnji pitke vode do osiguravanja njezine stalne dostupnosti (veza 1.2.1. i 1.2.2.) → Podrška razvoju i uvođenju novih tehnologija u energetski sustav kroz sufinanciranje OIE i jačanje kapaciteta otočana (npr. solarna energija, desalinizacija, kinetička energija vjetra, biomasa, potencijalna energija mora...) → Primjena koncepta kružnog gospodarstva za korištenje otočnih resursa → Unaprjeđenje otočnoga odgojno-obrazovnog sustava (škole na daljinu, stipendiranje deficitarnih zanimanja, olakšavanje zapošljavanja stručnih suradnika, izdavanje zavičajne čitanke, poticanje projekta broda-škole) (veza 1.1.1.) → Unaprjeđenje sustava obrazovanja odraslih na otocima (financiranja obrazovanja za deficitarna zanimanja, dopisno-konzultativna nastava, nastava na daljinu) → Unaprjeđenje otočnog zdravstvenog sustava (helidromi i brzi brodovi za hitnu medicinsku pomoć, prilagodba kvota pacijenata, telemedicina) (veza 1.1.2.)

NAZIV MJERE	OPIS MJERE
	<ul style="list-style-type: none"> → Unaprjeđenje pravne dostupnosti otočnih nekretnina; sređivanje imovinsko-pravnih odnosa fizičkih i pravnih osoba na nekretninama na otocima; usklađivanje zemljišnih knjiga i katastra sa stvarnim stanjem te potpora u aktivnostima vezanim uz stavljanje u funkciju neaktivnih nekretnina (1.2.1, 1.2.2., 2.1.2., 3.1.4) → Očuvanje i revitalizacija otočnih povijesnih jezgri naselja (veza 2.1.3.) → Izrada i provedba programa financijskih povlastica za razvoj otočnoga gospodarstva (porezne olakšice za otočane, sufinanciranje kapitalnih projekata, zaštita otočnih proizvoda, kreditne linije otočnim gospodarstvenicima, poticaji za poduzetnike početnike, produljenje trajanja potpora otočnim poduzetnicima, potpore otočnim poslodavcima za očuvanje radnih mjesta na otocima, povlaštene cijene u pomorskom prijevozu putničkih i teretnih vozila, i dr.) → Podrška razvoju sustava za ublažavanje klimatskih promjena te provedbu preventivnih i mjera prilagodbe novim klimatskim uvjetima
<p>1.3.3 Pružanje podrške razvoju brdsko-planinskih područja</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Izrada analize (vrednovanje) i preporuke za redefiniranje obuhvata brdsko-planinskih područja → Razvoj i unaprjeđivanje kvalitete javnih usluga te prilagodba standarda/kriterija u pružanju javnih usluga posebnostima rjeđe naseljenosti brdsko-planinskih područja (veza 1.1.1) → Poticanje ostanka te povratka iseljenog i naseljavanja novog stanovništva na brdsko-planinskim područjima svih zanimanja, a osobito onih koji mogu obavljanjem djelatnosti pridonijeti gospodarskom i društvenom razvoju tih područja (integrirane mjere fokusirane na stvaranje prilika za zapošljavanje, stambeno zbrinjavanje i podizanje kvalitete života) (veza 2.3.2) → Priprema ciljnih poziva za financiranje projekata iz ESI fondova i drugih izvora te oblikovanje posebnih kriterija za financiranje projekata s brdsko-planinskih područja → Razvoj i unaprjeđivanje kvalitete komunalne, društvene, prometne, energetske i IKT infrastrukture u skladu s potrebama brdsko-planinskih područja (veza 1.2.1) → Razrada modela poticanja (samo)zapošljavanja kroz obavljanje više integriranih djelatnosti npr. poljoprivrede, šumarstva, obrta, turizma i sl. → Potpora transferu znanja i praktičnoj primjeni iskustava drugih država s ciljem razvoja novih projektnih ideja i osiguranja odgovarajuće zalihe projekata za brdsko-planinska područja → Primjena koncepcije kružnoga gospodarstva za korištenje resursa brdsko-planinskih područja → Podrška u razminiranju miniranih područja → Provedba edukacija za razvoj specifičnih zanimanja u svrhu razvoja turizma i podizanja kvalitete turističke usluge (npr. gorski vodiči) → Podrška razvoju sustava za ublažavanje klimatskih promjena te provedbu preventivnih i mjera prilagodbe novim klimatskim uvjetima → Izrada i provedba programa financijskih povlastica u brdsko-planinskim područjima (porezne olakšice, sufinanciranje kapitalnih projekata, održavanja nerazvrstanih cesta u zimskim uvjetima, poticaji za poduzetnike početnike, za samozapošljavanje, produljenje trajanja potpora, pravo ubiranja šumskih plodova te prvokupa šumskog sortimenta i dr.) (veza 3.1.3)
<p>1.3.4 Unaprjeđenje kvalitete življenja i razvoj urbanih područja (veza 1.2.1.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Uspostava sustava praćenja i vrednovanja učinaka razvoja urbanih područja → Podrška nositeljima strategija razvoja urbanog područja (zajedničko djelovanje JLS-ova na razvoju urbanog područja) → Podrška razvoju gradova (npr. pametna specijalizacija, projekti pametnih gradova, zeleni gradovi, zdravi, gradovi mladih, primjena koncepta kružnog gospodarstva i sl.)

NAZIV MJERE	OPIS MJERE
	<ul style="list-style-type: none"> → Jačanje integriranog i održivog upravljanja gradovima te unaprjeđenje dostupnosti i pristupačnosti javnih servisa (digitalizacija javnih gradskih servisa – SMART rješenja) → Provedba aktivnosti usmjerenih na rješavanje pitanja nezaposlenosti, socijalne isključenosti te siromaštva i drugih sličnih problema u urbanim područjima → → Podrška aktivnostima integralne revitalizacije povijesnih jezgri gradova (veza 2.1.3) → Podrška procesima urbane preobrazbe napuštenih kompleksa i nekretnina, urbane sanacije dijelova urbanih područja: zone inicijalno nezakonite gradnje, zone s nedostajućim javnim sadržajima i infrastrukturom (veza 1.2.1, 2.1.2 i 3.1.4) → Jačanje kapaciteta za upravljanje brownfield područjima i njihove revitalizacije → Podrška razvoju sustava urbane zelene infrastrukture (veza 1.2.1 i 1.2.4) → Podrška rješenjima kojima se uspostavljaju sustavi temeljeni na konceptu održive urbane mobilnosti (veza 1.2.1) → Podrška aktivnostima koje odgovaraju na demografske promjene u gradovima (kvalitetno starenje, koncept sijede ekonomije i sl.) → Podrška razvoju urbane poljoprivrede i uzgoja te prodaje hrane u urbanim sredinama, podrška uređenju gradskih vrtova u urbanim sredinama → Podrška razvoju sustava za ublažavanje klimatskih promjena te provedbu preventivnih i mjera prilagodbe novim klimatskim uvjetima → Provedba aktivnosti usmjerenih na rješavanje problema potrošnje velike količine energije, zagađenosti, prometnih zagušenja (usmjeriti aktivnosti na pametno upravljanje prometom), loše povezanosti s okruženjem i sl. u urbanim područjima (veza 1.2.4) → Pružanje podrške aktivnostima vezanim za kontrolirano/održivo širenje urbanih središta u skladu s konceptom kompaktnog grada → Podržavanje uvođenja OIE u urbane sredine (veza 1.2.4) → Brendiranje gradova znanja (npr. sveučilišni, veleučilišni gradovi) i brendiranje regija te osmišljavanje zajedničkog brenda temeljenog na sličnostima (veza 2.2.4.)
<p>1.3.5 Stvaranje poželjnih uvjeta za život u pograničnim područjima</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Poticanje prekogranične suradnje u svrhu učinkovitijeg korištenja fondova EU i podizanje kvalitete života lokalnog stanovništva kroz razvoj turzima → Poticanje suradnje javnih vlasti i dionika za zdravo, sigurno i pristupačno pogranično područje (u područjima javnog zdravstva i zdravstvene skrbi, usluga socijalne skrbi, sigurnosti (civilna zaštita, služba sigurnosti i hitna služba), prekograničnog javnog prijevoza i održive službe mobilnosti) → Poticanje održivog razvoja turizma i turističkih proizvoda u pograničnim područjima, promocija destinacija temeljenih na kulturnom i prirodnom nasljeđu; unaprjeđenje baze znanja i kapaciteta za aktivno očuvanje nasljeđa i održivi turizam → Podrška razvoju sustava za ublažavanje klimatskih promjena te provedbu preventivnih i mjera prilagodbe novim klimatskim uvjetima uzimajući u obzir konkretne utjecaje u području suradnje; zaštita i obnova biološke raznolikosti i promocija usluga ekosustava, jačanje kapaciteta, razvojem zajedničkih koordiniranih pristupa u planiranju, nadzoru i upravljanju Natura 2000 i ostalim vrstama i tipovima staništa u prekograničnim područjima (veza 1.2.4.) → Promicanje i unaprjeđenje korištenja obnovljivih izvora energije (veza 1.2.4)

NAZIV MJERE	OPIS MJERE
	<ul style="list-style-type: none"> → Povećanje sigurnostipograničnog područja od prirodnih katastrofa i katastrofa uzrokovanih ljudskim faktorom, te potpora razvoju sustava prevencije, kontrole (uključujući procjene rizika od štetnih događaja) i sanacije onečišćenja (zrak, vode rijeka i jezera, tlo) → Područna čišćenju miniranih područja → Unaprjeđenje kvalitete okolišnih uvjeta mora i obalnog područja korištenjem održivih i inovativnih tehnologija i pristupa u Jadranskoj Hrvatskoj → Poboljšanje usluga u sektoru javnog zdravstva i socijalne skrbi (veza 1.1.2) → Jačanje regionalnog kapaciteta za inovacije te poboljšanje vještina i poduzetničkih kompetencija za unaprjeđenje ekonomskih i socijalnih inovacija (veza 2.2.2) → Jačanje okvirnih uvjeta za inovacije u relevantnim sektorima plave ekonomije → Poticanje poslovne suradnje MSP-a u pograničnom području (veza 2.2.3) → Jačanje konkurentnosti i razvoja poslovnog okruženja u pograničnom području (veza 2.2.1) → Jačanje uloge obrazovnih ustanova kao centara specifičnih lokalnih znanja u regiji → Poboljšanje kvalitete, sigurnosti i ekološke održivosti usluga i čvorišta pomorskog i obalnog prijevoza promicanjem multimodalnih rješenja (veza 1.2.1, 1.2.2) → Poboljšanje planiranja i koordinacije regionalnih putničkih prijevoznih sustava u svrhu boljeg povezivanja s nacionalnim i europskim prijevoznim mrežama (veza 1.2.2) → Poboljšanje koordinacije između sudionika u teretnom prijevozu s ciljem povećanja broja multimodalnih okolišno prihvatljivih prijevoznih rješenja (veza 1.2.2) → Potpora aktivnostima ujednačavanja kvalitete, razvijenosti i učinkovitog iskorištenja prometne infrastrukture radi bolje povezanosti, povećanja sigurnosti i ublažavanja prometne izoliranosti pograničnih područja (veza 1.2.1, 1.2.2) → Poticanje naseljavanja u pograničnom području kroz razne oblike poticajnih mjera (smanjenja poreza i raznih obveznih davanja prema državi)
SC2. POVEĆANJE KONKURENTNOSTI REGIONALNOGA GOSPODARSTVA I ZAPOSLENOSTI	
Prioritet 2.1. Unaprjeđenje gospodarske infrastrukture na regionalnoj i lokalnoj razini	
<p>2.1.1 Definiranje i primjena jasnih kriterija za osnivanje i financiranje poduzetničkih zona</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Nadogradnja Jedinstvenog registra poduzetničke infrastrukture informacijama o uslugama poduzetničkih zona i omogućavanje pretrage po vrstama usluga → Razvoj smjernica i preporuka jedinicama lokalne i regionalne samouprave za osnivanje i financiranje opremanja i poslovanja poduzetničkih zona (uz konzultiranje asocijacija poduzetnika na odgovarajućoj razini) → Revizija sustava potpora za poduzetničke zone u skladu s rezultatima analize učinkovitosti postojećeg sustava potpora → Poboljšanje promocije poduzetničkih zona → Analize učinkovitosti poduzetničkih zona i analiza potreba za uslugama poduzetničkih zona i definiranje indikatora za praćenje učinkovitosti poduzetničkih zona → Analiza učinkovitosti sustava potpora za unaprjeđenje poslovnih aktivnosti poduzetničkih zona

NAZIV MJERE	OPIS MJERE
<p>2.1.2 Aktiviranje državne imovine na lokalnoj i regionalnoj razini (veza 1.2.1., 3.1.4.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Podrška u pripremi evidencija nefinancijske imovine u državnom vlasništvu na području JLP(R)S, koja bi mogla biti predmet zamjene između države i JLP(R)S, odnosno ponude ulagačima od strane JLP(R)S u slučaju kada postoji poseban državni interes → Izrada usustavljenih uputa u svrhu bolje informiranosti i pronalaženja zainteresiranih ulagača u nekretnine u vlasništvu države, a na području JLP(R)S (primjerice, vodiči koji će olakšati u podnošenju zahtjeva, promocija dobrih praksi i transfer znanja (npr. otok Obonjan)) → Podrška uspostavi redovne komunikacije između ključnih dionika radi rješavanja otvorenih pitanja u međusobnim imovinsko-pravnim odnosima (JLP(R)S, Općinska državna odvjetništva, DUUDI, Agencija za poljoprivredno zemljište i dr.) → Suradnja asocijacija poduzetnika –zakupaca u procesima poticanja vidljivosti i redovitosti objavljivanja planova prodaje poslovnih prostora u državnom vlasništvu i vlasništvu JLP(R)S (za dugogodišnje zakupnike) → Program edukacije o upravljanju državnom imovinom za sve dionike (javni, privatni, civilni sektor i asocijacije poduzetnika) → Priprema smjernica i modela suradnje među ključnim dionicima za razvoj i provedbu projekata vezanih uz upravljanje napuštenim vojnim i industrijskim kompleksima u državnom vlasništvu i vlasništvu jedinica lokalne i regionalne samouprave → Podrška projektima revitalizacije vojnih i industrijskih kompleksa uz pridodavanje novih održivih gospodarskih sadržaja tim objektima (inkubatori / akceleratori za poduzetnike, socijalne poduzetnike, kulturne i kreativne industrije i sl.)
<p>2.1.3 Razvoj lokalnih kapaciteta za programe održavanja starih gradskih jezgri i objekata kulturne baštine (veza 1.2.1., 1.2.3., 3.3.1)</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Razvoj financijskih instrumenata i drugih oblika financiranja ulaganja u održavanje povijesnih jezgri naselja i objekata kulturne baštine (zaklade, javno-privatna partnerstva i sl.) → Podrška pripremi i provedbi projekata održavanja povijesnih jezgri naselja i objekata kulturne baštine financiranih bespovratnim sredstvima (EU projekti, projekti drugih međunarodnih organizacija) → Financijska potpora za održavanje povijesnih jezgri naselja i objekata kulturne baštine sukladno indeksu regionalne razvijenosti → Edukacije i transfer znanja o programima održavanja i održivog upravljanja povijesnim jezgrama naselja i objektima kulturne baštine → Poticanje primjene novih znanja i vještina za vođenje složenih projekata održavanja i revitalizacije povijesnih jezgri naselja
<p>Prioritet 2.2. Stvaranje poticajnog poslovnog okruženja na regionalnoj i lokalnoj razini</p>	
<p>2.2.1 Jačanje lokalnih i regionalnih poduzetničkih potpornih institucija</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Prilagodba sustava potpora za unapređenje poslovnih aktivnosti poduzetničkih potpornih institucija, sukladno rezultatima i preporukama analize učinkovitosti (Zakon o unapređenju poduzetničke infrastrukture, NN 93/13, 114/13, 41/14) → Uvođenje novih tehnologija u upravljanju informacijama i usklađivanje evidencija vezanih uz mogućnosti ulaganja na svim razinama javnog upravljanja → Stvaranje jedinstvenog modela komunikacije s investitorima na svim razinama države → Identifikacija dobrih rješenja i praksi proizišlih iz provedenih projekata vezanih uz razvoj poduzetničkih potpornih institucija (npr. <i>investors friendly region</i>) → Analiza učinkovitosti sustava potpora za unapređenje poslovnih aktivnosti poduzetničkih potpornih institucija → Uključivanje komora u sustav poduzetničke infrastrukture (prema Zakonu o unapređenju poduzetničke infrastrukture) te razvoj novih modela partnerske suradnje između komora i gospodarskih subjekata → Razvoj i promocija centara kompetencija na lokalnoj i regionalnoj razini → Podrška inicijativama potpornih institucija usmjerenih razvoju novih djelatnosti i načina poslovanja (npr. kružne ekonomije, zelene ekonomije, socijalne ekonomije, srebrne ili sijede ekonomije, socijalnog poduzetništva, socijalnih inovacija i sl.)

NAZIV MJERE	OPIS MJERE
	<ul style="list-style-type: none"> → Podrška aktivnostima praćenja konkurentnosti hrvatskih regija - priprema studije i izračun regionalnog indeksa konkurentnosti (RIK) → Podrška aktivnostima poduzetničkih potpornih institucija na ciljanom privlačenju (stranih) ulaganja → Razvoj modela suradnje i provedba mjera koje potiču koordinaciju i zajedničko djelovanje više županija i lokalnih jedinica kao i regionalnih asocijacija poduzetnika (područne komore) u aktivnostima privlačenja (stranih) ulaganja → Podrška u unapređenju suradnje JLP(R)S preko zajedničkih krovnih organizacija u aktivnostima vezanim uz razvoj regionalnog gospodarstva; pri čemu u suradnju mogu biti uključene i druge institucije
<p>2.2.2 Aktiviranje lokalnog razvoja kroz podršku novim gospodarskim subjektima i inovativnim gospodarskim konceptima</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Podrška u razvoju i provedbi mjera poticanja obrazovanja u sklopu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO) za potrebe razvoja poduzetništva uključujući nove koncepte kao što su zelena ekonomija, ekološke inovacije, društveno odgovorno poslovanje i sl. → Identifikacija i aktivna promocija novih oblika poduzetništva za mlade kroz obrazovne i akademske institucije kao i kroz aktivnosti civilnog društva → Istraživanje potreba novih poduzetnika za novim znanjima i vještinama → Analiza postojećeg sustava poticanja poduzetničkog mentorstva i razvoj preporuka za unapređenje sustava poticanja poduzetničkog mentorstva → Podrška aktivnostima usmjerenih unapređenju poduzetničkog ekosustava na lokalnoj i regionalnoj razini, a posebno povezivanju poduzetnika, organizacija i institucija radi međusobnog upoznavanja, informiranja, edukacije → Podrška u aktivnostima JLP(R)S usmjerenih povezivanju poduzetnika sa znanstvenim i obrazovnim institucijama (osobito radi obrazovanja te istraživanja i razvoja u područjima visoke tehnologije) → Podrška u razvoju i provedbi promotivnih i edukativnih mjera vezanih uz razvoj socijalnog poduzetništva na lokalnoj razini → Suradnja u razvoju programa transfera poslovanja na sljedeće generacije vlasnika → Podrška u razvoju i nastavku suradnje u projektima vezanim uz inovacije i klasterne i sl. (npr. projekti - Inovacijska mreža za industriju; Podrška inicijativama klastera konkurentnosti)
<p>2.2.3 Razvoj kolaborativne ekonomije kroz podršku udruživanju gospodarskih subjekata na regionalnoj i lokalnoj razini</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Unapređenje postojećih i razvoj novih mjera poticanja udruživanja u klasterne na regionalnoj razini, te prepoznavanje takvih klastera u Strategiji pametne specijalizacije → Podrška u izradi analiza novih koncepata kolaborativne ekonomije, definiranju preporuka za udruživanje gospodarskih subjekata, te promociji novih gospodarskih koncepata i dobrih praksi → Istraživanje spremnosti gospodarskih subjekata za povezivanje i prihvatljivih oblika povezivanja → Podrška izradi marketinških strategija i organizacija plasmana specifičnih lokalnih i regionalnih proizvoda karakterističnih za pojedino područje na nacionalnoj i međunarodnoj razini → Podrška povezivanju i razvoju zajedničkih projekata lokalnih proizvođačkih i uslužnih subjekata uključujući javne ustanove (npr. bolnice, škole), povezivanje proizvođača s ciljem razvoja turističke ponude (npr. nacionalni parkovi, izletišta, kolodvori, popularna okupljališta) i dr. → Podrška u dizanju kvalitete ponude lokalnih proizvoda kroz suradnju javnih i obrazovnih institucija, te organizacije civilnog društva. → Podrška u jačanju kapaciteta lokalnih institucija u primjeni propisa javne nabave s ciljem aktiviranja lokalne i regionalne ponude roba i usluga → Podrška aktivnostima povezivanja međuregionalne ponude roba i usluga, posebice za zadovoljavanje povećanih potreba tijekom turističke sezone

NAZIV MJERE	OPIS MJERE
2.2.4 Povećanje atraktivnosti regija kroz teritorijalno brendiranje	<ul style="list-style-type: none"> → Izrada Hrvatskog paketa prednosti i investicijskog profila regija po sektorima, s posebnim naglaskom na uključivanju kulturne baštine i krajolika u brendiranje, turizma i posebnih oblika turizma → Izrada i provedba Komunikacijske strategije u cilju promocije hrvatskih regija → Podrška izradi smjernica brend strategija, uključujući odgovarajuća terenska istraživanja → Sektorsko brendiranje i brendiranje lokacija, uključujući pripremu potrebnih studija i izradu kreativnih rješenja → Podrška suradnji gospodarskih subjekata na brendiranju i labellingu turističkih proizvoda i usluga u destinaciji u cilju podizanja kvalitete turističke ponude
Prioritet 2.3. Jačanje ljudskih potencijala i obrazovanje povezano s potrebama gospodarstva na regionalnoj i lokalnoj razini	
2.3.1 Podrška povećanju osposobljenosti radne snage na regionalnoj i lokalnoj razini	<ul style="list-style-type: none"> → Kontinuirano osnaživanje lokalnih partnerstva za zapošljavanje (LPZ) i pružanje podrške lokalnim dionicima (obrazovne institucije, uredi HZZ-a, predstavnici privatnog, javnog, i civilnog sektora uklj. komore) u prepoznavanju potreba za radnom snagom i unapređenju ljudskih potencijala → Analiza potreba poduzetnika i uvjeta za gospodarski razvoj na potpomognutim područjima u suradnji s asocijacijama poduzetnika (komorama). → Podrška u djelovanju tehničkih tajništva LPZ-a i lokalnih inicijativa, te radu „regionalnih kooperacijskih odbora“ → Suradnja na provedbi mjera vezanih za daljnji razvoj Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HOK) na regionalnoj razini u smjeru razvoja programa obrazovanja na svim razinama te praćenja kretanja zapošljivosti, razvoju srednjoškolskih programa za deficitarna zanimanja → Podrška razvoju novih programa obrazovanja nezaposlenih osoba, poglavito dugotrajno nezaposlenih osoba kao posebno ranjive skupine, s ciljem njihova zapošljavanja → Podrška u povezivanju dionika sustava strukovnog obrazovanja, obrazovanja odraslih i tržišta rada, a s ciljem promicanja važnosti strukovnog obrazovanja za gospodarski sektor i društvo u cjelini, analize potreba poslodavaca za kompetentnim radnicima, stjecanja kompetencija koje će povećati konkurentnost učenika/polaznika na tržištu rada i nastavak obrazovanja/osposobljavanja, osiguranja kvalitetnih mjesta naukovanja kod poslodavaca, opremanja školskih radionica, cjeloživotnog usavršavanja strukovnih nastavnika u školama i mentora kod poslodavaca → Podrška u razvoju i provedbi programa cjeloživotnog učenja (veza 1.1.1) prema načelima HOK-a → Razvoj posebnog programa poticanja samozapošljavanja sukladno prihvaćenim europskim politikama kroz obrt kao tradicionalni oblik obiteljskog poduzetništva i druge oblike malog i srednjeg poduzetništva uklj. obiteljska poljoprivredna gospodarstva → Širenje i potpora daljenjem razvoju Centara za informiranje i savjetovanje o karijeri (CISOK) (trenutno postoji 11 centara u 10 gradova) i drugim inicijativama za povećanje zapošljivosti svih, a posebno mladih osoba → Donošenje smjernica za razvoj regionalnih tržišta rada → Podrška zadržavanju starijih osoba na tržištu rada → Praćenje učinaka kvalifikacijske strukture stanovništva na regionalni razvoj → Analiza potreba za razvojem ljudskih potencijala koje proizlaze iz županijskih razvojnih strategija
2.3.2 Poticanje stanovništva migracija prema	→ Priprema programa poticanja zapošljavanja u subjektima s nedostatkom zaposlenih u područjima I. i II. skupine prema indeksu razvijenosti

NAZIV MJERE	OPIS MJERE
područjima s nedostatkom radne snage	<ul style="list-style-type: none"> → Izrada baze podataka manjka zaposlenih u javnim službama u područjima I. i II. skupine prema indeksu razvijenosti i područjima s razvojnim posebnostima → Dizajniranje primjerenih mjera stimuliranja zapošljavanja (olakšavanje rješavanja stambenog pitanja, prednost pri odobravanju specijalističkog usavršavanja, npr. za doktore medicine) → Podrška u izradi baze podataka o raspoloživim stambenim objektima za privlačenje i osiguravanje smještaja deficitarne radne snage na regionalnoj razini i podrška u promociji slobodnih radnih mjesta za koja se nude posebni uvjeti → Priprema programa privlačenja radnika prema područjima gdje nedostaje radne snage određenih kvalifikacija
SC3. SUSTAVNO UPRAVLJANJE REGIONALNIM RAZVOJEM	
Prioritet 3.1. Učinkovito upravljanje (u skladu s načelom supsidijarnosti)	
3.1.1 Uređenje ciklusa upravljanja javnim politikama na svim razinama upravljanja	<ul style="list-style-type: none"> → Razvoj i provedba propisa o strateškom planiranju kojima se usklađuju kratkoročni, srednjoročni i dugoročni strateški upravljački procesi → Uspostavljanje sustava upravljanja javnim politikama koji obuhvaća i povezuje ciklički sve upravljačke faze: analiza, planiranje, provedba, praćenje, izvještavanje i vrednovanje; te se usklađuje s horizontalnim pitanjima (ublaženje i prilagodba klimatskim promjenama, zaštite okoliša, otpornost, održivost, demografija, društvena uključenost, inovacije itd.) → Sustavno usklađivanje strateških dokumenata lokalne i regionalne razine s nadređenim strateškim dokumentima (veza 3.2.1) → Usklađivanje strateškog planiranja u upravljanju imovinom JLP(R)S-a s načelima upravljanja imovinom Strategije upravljanja i raspolaganja imovinom u vlasništvu RH 2013. - 2017. (veza Izvješće o obavljenoj reviziji učinkovitosti upravljanja i raspolaganja nekretninama JLP(R)S, DUR 2016.) → Suradnja ključnih dionika na svim razinama upravljanja i MFIN u procesu pripreme izmjena zakona o proračunu i fiskalnoj odgovornosti → Razvoj smjernica i primjena metodologije vrednovanja programa i velikih razvojnih projekata, te transfer dobrih praksi o primjeni evaluacijskih preporuka (veza NPR 2016.) → Suradnja ključnih dionika na svim razinama upravljanja, MRRFEU i MFIN u unapređenju procesa pripreme i usklađivanja planova razvojnih programa (proračuni) sa strateškim dokumentima → Uspostava djelotvornog sustava praćenja realizacije razvojnih dokumenata JLP(R)S i javna objava izvješća na nacionalnoj razini uz identifikaciju i evidenciju dobrih praksi → Uređenje sustava redovitog prikupljanja, obrade i objave podataka i informacija radi praćenja regionalnog razvoja, dostupno svim dionicima → Izrada smjernica za definiranje pokazatelja s preporukama → Praćenje učinaka i postupno unapređenje izračuna indeksa razvijenosti u skladu s potrebama sustava provedbe i praćenja regionalne i drugih resornih razvojnih politika → Unapređenje modela podjele RH na statističke regije (NUTS II), uz uvažavanje endogenih razvojnih potencijala i potreba hrvatskih regija za novo programsko razdoblje 2021.-2028. → Podrška razvoju sustava za ublažavanje klimatskih promjena te provedbu preventivnih i mera prilagodbe novim klimatskim uvjetima
3.1.2 Unapređenje upravljanja regionalnim razvojnim projektima	<ul style="list-style-type: none"> → Sudjelovanje u unapređenju hrvatske metodologije analize troškova i koristi (CBA) za velike razvojne projekte - Izrada nacionalnih smjernica (NPR 2016.)

NAZIV MJERE	OPIS MJERE
	<ul style="list-style-type: none"> → Razvoj mehanizama međuresorne i međurazinske suradnje za prethodno usuglašavanje postupaka planiranja i određivanje osnovnih i posebnih kriterija financiranja javnih projekata → Podrška razvoju sustava rješavanja sporova primjenom alternativnih načina, posebno medijacije → Omogućavanje transfera znanja i iskustava kroz aktivnosti vidljivosti i komunikacijsku strategiju → Uspostavljena i funkcionalna jedinstvena baza projekata (SEBRP) te postupno objedinjavanje projektnih baza različitih tijela (npr. usklađivanje hodograma projekata i jasno određivanje institucionalnih nadležnosti za pojedine korake u procesima) → Utvrđivanje različitih definicija regionalizacije (npr. promet, okoliš, obrazovanje, HEP, šume, vode, područja s razvojnim posebnostima i sl.) te razjašnjavanje što se u pojedinim područjima smatra regionalnim, a što nacionalnim razvojni projektom u SEBRP-u → Podrška u procesima umrežavanja JLP(R)S radi razvoja i provedbe projekata s naglaskom na regionalni razvoj → Definiranje smjernica za dobro upravljanje projektima u području klimatskih promjena, provedba procesa usuglašavanja postupaka planiranja za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama u procesu planiranja, provedbe, praćenja i vrednovanja projekata na svim razinama upravljanja regionalnim razvojem.
<p>3.1.3 Unapređenje kvalitete javnih usluga kroz suradnju u procesima funkcionalne i fiskalne decentralizacije</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Uspostava redovitog sustava praćenja javnih usluga i otkrivanje administrativnih prepreka i provjera potreba korisnika u korištenju javnih usluga koje se pružaju na nižim upravno-teritorijalnim razinama te razvoj participativnih pristupa praćenju (ref. 3.1.1) → Uspostava sustava redovitog vanjskog vrednovanja javnih politika, programa i projekata kojima se uređuje pružanje javnih usluga i upravljanje javnim dobrima (prirodni resursi, kulturna dobra) na nižim upravno-teritorijalnim razinama uz uključivanje ključnih dionika (ref. 3.1.1) → Analiza nadležnosti i kapaciteta pružanja javnih usluga JLP(R)S, utvrđivanje sustava određivanja i evaluacije kvalitete javnih usluga, te definiranje odgovarajućeg fiskalnog kapaciteta JLP(R)S → Vrednovanje i prijedlog mogućnosti smanjenja ovisnosti o nacionalnom izvorima financiranja i istraživanje i primjena najboljih praksi → Razvoj i provedba mehanizma aktivnog sudjelovanja ključnih dionika u procesu vanjskog vrednovanja, unapređenja i pojednostavljenja sustava i modela fiskalnog izravnjanja → Razvoj mehanizama upravljanja javnim dobrima (prirodnim resursima, kulturnim dobrima) za ključne dionike na regionalnoj i lokalnoj razini (npr. utvrđivanje granica pomorskog dobra na regionalnoj razini; upravljanje koncesijama) → Razvoj sustava praćenja kvalitete pružanja javnih usluga na lokalnoj i regionalnoj razini na osnovi „indeksa kvalitete upravljanja“ u skladu s preporukama međunarodnih istraživanja (EK i Svjetska banka)
<p>3.1.4 Povećanje učinkovitosti upravljanja imovinom na svim razinama javnog upravljanja (veza mjera 1.2.1 i 2.1.2)</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Uspostava međuinstitucionalne suradnje za rješavanje pretpostavki za upravljanje imovinom uključujući katastarske izmjere (DGU) i imovinsko-pravne odnose (ODO – Općinska državna odvjetništva) → Suradnja u pripremi analiza i razvoju poreznih modela → Suradnja u razvoju programa edukacije i oblicima transfera znanja o kriterijima i načinima učinkovitog upravljanja državnom imovinom → Potpora u pripremi kompleksnih razvojnih projekata i rješavanja zahtjeva vezanih uz upravljanje imovinom (npr. „<i>brownfield</i>“ projekti, projekti revitalizacije kulturne baštine, valorizacije tradicijske etno-baštine i sl.) (veza 2.1.2, NRP); te utvrđivanje modela suradnje svih institucija (ODO, ŽDO, DUUDI, DGU, nadležna ministarstva i dr.) s ciljem ubrzanja postupaka vezanih uz rješavanje imovinsko-pravnih odnosa i ishođenje dozvola

NAZIV MJERE	OPIS MJERE
	<p>→ Aktivnosti unapređenja međusektorske suradnje u rješavanju pitanja vezanih uz upravljanje imovinom mogu biti izrada smjernica, analiza, provedba konferencija, okruglih stolova, aktivnosti ekspertnih timova za specifične projekte, redovita objava informacija – posebne IT platforme za razmjenu informacija radi transparentnijeg poslovanja, antikoruptivne mjere i prevencija, razvoj participativnih modela za uključivanje građana, redovite edukacije korisnika, promocija i objava rezultata i dobrih praksi, procjena vlastitih kapaciteta i možebitna dekoncentracija poslovanja nadležnih institucija – uspostavljanje projektnih timova i ureda i sl.</p> <p>Napomena: Mjere vezane uz državnu imovinu nalaze se u sva tri strateška cilja SRR. One su međusobno povezane horizontalno, pri čemu su mjere pod SC3 obuhvatnije i odnose se na cjelokupni sustav upravljanja regionalnim razvojem. Realizacijom mjere 2.1.2 koja je usmjerena na JLPRS i jačanje regionalne konkurentnosti gospodarstva doprinosi se i povećanju učinkovitosti upravljanja imovinom na nacionalnoj razini, uz istovremeni pozitivan doprinos aktivnosti programa i projekata koji će se provoditi pod mjerom 3.1.4. na realizaciju mjere 2.1.2. Aktivnostima, programima i projektima u okviru mjere 3.1.4 doprinosi se rješavanju problema na nacionalnoj razini kako bi se oni mogli dalje rješavati na nižim razinama vlasti što je predviđeno aktivnostima, programima i projektima u okviru mjere 2.1.2 i mjere 1.2.1.</p>
Prioritet 3.2. Djelotvorna međusektorska suradnja (u skladu s načelom participacije i integrativnog pristupa)	
<p>3.2.1 Međuresorno usklađivanje provedbe javnih politika na nacionalnoj i regionalnoj razini</p>	<p>→ Uspostava i aktiviranje rada Vijeća za regionalni razvoj</p> <p>→ Razvoj modela međuresorne regionalne koordinacije, te prijenos dobrih praksi i promocija inovativnih modela usklađivanja nacionalnih propisa i koordinacije zahtjeva regionalnih razvojnih programa i projekata</p> <p>→ Razvoj i primjena inovativnih modela i alata suradnje za potrebe međusektorske (javni, privatni, civilni i akademski sektor) i međuresorne (tijela zadužena za različite javne politike) suradnje u pripremi i provedbi regionalnih razvojnih projekata (nacionalna i NUTS II razina)</p> <p>→ Poticanje horizontalne suradnje <u>na nacionalnoj razini</u> kroz aktivnosti obrazovanja ključnih dionika o kompleksnim razvojno upravljačkim temama važnim za razvoj projekata uklj. zaštitu prirode, energetska učinkovitost, kulturnu baštinu, ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama, održivi razvoj i sl. (veza 3.3.2 lokalna razina)</p> <p>→ Provedba edukativnih aktivnosti za lokalne službenike i dužnosnike vezane za provedbu savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja javnih politika i razvojnih odluka</p> <p>→ Transfer dobrih praksi učinkovite provedbe savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja javnih politika (putem e-Savjetovanja i ostalih metoda)</p> <p>Napomena: Nastojanja ove strategije su usmjerena na to da se postojeći propisi provode i za to jačaju postojeći kapaciteti nadležnih institucija i tijela. U slučaju da su potrebne legislativne promjene, trebat će prethodno provesti niz aktivnosti i pripremiti analize specifičnih zakona i propisa, a to će se odrediti u Akcijskim planom.</p>
<p>3.2.2 Poboljšanje vertikalne i horizontalne koordinacije dionika u regionalnom razvojnom upravljanju</p>	<p>→ Uspostava koordinacijskog mehanizma za suradnju nacionalnih, regionalnih i lokalnih dionika u upravljanju regionalnim razvojem</p> <p>→ Suradnja u uspostavi funkcionalnog sustava koordinacije institucija nadležnih za civilnu zaštitu (stožeri) - uspostava nacionalnog stručnog tijela za djelovanje u izvanrednim i kriznim situacijama, te unapređenje zakonske osnove (uključujući razvoj metodologije, modela koordinacije) (veza 1.2.1 i 1.2.2)</p> <p>→ Podrška JLP(R)S u razvoju i provedbi programa prevencije štetnih posljedica uzrokovanih izvanrednim događanjima kao npr. elementarnih nepogoda (veza 1.2.1 i 1.2.2)</p> <p>→ Podrška u vođenju evidencija rizične infrastrukture i sustavu održavanja (veza 1.2.1 i 1.2.2)</p>

STRATEŠKA STUDIJA O UTJECAJU NA OKOLIŠ STRATEGIJE REGIONALNOG RAZVOJA REPUBLIKE HRVATSKE ZA RAZDOBLJE DO KRAJA 2020. GODINE
- NE-TEHNIČKI SAŽETAK -

NAZIV MJERE	OPIS MJERE
	<ul style="list-style-type: none"> → Podrška u primjeni modela sustavnog uključivanja dionika s lokalne i regionalne razine u procese strateškog planiranja i programiranja na nacionalnoj razini i transfer dobrih praksa → Podrška u primjeni modela suradnje i koordinacije aktivnosti između lokalnih i regionalnih dionika u upravljanju razvojem i transfer dobrih praksa → Jačanje komunikacijskih vještina i kulture međuresorne i međusektorske komunikacije među dionicima kroz edukativne programe → Razvoj modela mentorstva (npr. twinning projekti), transfera znanja kroz najbolje prakse i uspostava pouzdanog mehanizma informiranja JLP(R)S o obvezama i mogućnostima suradnje i javnog upravljanja
Prioritet 3.3. Jačanje financijskih i administrativnih sposobnosti za razvoj na lokalnoj i regionalnoj razini	
<p>3.3.1 Jačanje dionika u regionalnom razvojnom upravljanju i provedbi razvojnih projekata</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Jačanje upravljačkih, provedbenih i komunikacijskih sposobnosti nositelja i sunositelja mjera SRR (članovi provedbenog tijela SRR i međuresornih radnih skupina) → Jačanje upravljačkih i komunikacijskih vještina članova partnerskih vijeća (programi edukacije i suradnja s pružateljima edukacija) → Podrška regionalnim koordinatorima (veza 2.2.1) → Priprema i jačanje kapaciteta na regionalnoj i lokalnoj razini za postupno preuzimanje većih odgovornosti za upravljanje EU sredstvima (npr. ITU mehanizam, ESIF 2021-2028.) (veza 3.1.2) → Poticanje horizontalne suradnje na <u>regionalnoj i lokalnoj razini</u> kroz aktivnosti obrazovanja ključnih dionika o kompleksnim razvojno upravljačkim temama bitnim za razvoj projekata uklj. zaštitu prirode, energetske učinkovitost, kulturnu baštinu, ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama, održivi razvoj i sl. na regionalnoj i lokalnoj razini (veza mjere 2.1.3, te 3.2.1 na nacionalnoj razini) → Programi sufinanciranja tehničke dokumentacije za pripremu projektne dokumentacije → Unapređenje postojećih i razvoj novih mehanizama sufinanciranja i pretfinanciranja provedbe projekata EU projekata (Fond za sufinanciranje, programi HBOR-a za JLPRS) → Sustavno praćenje postupaka procjene projekata, te razvoj i transfer dobrih praksi kroz edukacije i publiciranje iskustava na lokalnoj i regionalnoj razini → Edukacija i uvođenje novih alata za rješavanje sporova (medijacije) u postupku izrade, procjene i provođenje projekata
<p>3.3.2 Unapređenje sustava i povećanje učinkovitosti upravljanja državnim potporama na svim razinama upravljanja</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Jačanje znanja i vještina predstavnika tijela zaduženih za provedbu poticajnih mjera → Daljnji razvoj trening programa o primjeni propisa vezanih uz državne potpore, širenje baze edukatora i uspostava redovite edukacije za dionike na lokalnoj i regionalnoj razini → Razvoj jednostavnih mehanizama razmjene praktičnih iskustava i informiranja ključnih dionika uključenih u procese vezane uz razvoj, organizaciju i podjelu poticajnih mjera → Uspostava sustava redovitog vrednovanja, izrade preporuka za periodičnu prilagodbu karte regionalnih potpora → Funkcionalan registar potpora uz vođenje brige o regionalnim i lokalnim razvojnim potrebama, prilagođavanje intenziteta potpora (veza mjere u okviru prioriteta 1.3)

B. PREGLED MOGUĆIH UTJECAJA SRRRH NA OKOLIŠ

Temeljem rezultata analize postojećeg stanja okoliša i okolišnih problema za svaku sastavnicu okoliša definirali su se okolišni ciljevi na način da budu u skladu s ciljevima strategija, planova i programa RH, kao i s ciljevima međunarodnih konvencija. Okolišni ciljevi prikazani su u Dodatku studije. Prilikom procjene mogućih utjecaja razmatrao se utjecaj pojedinih aktivnosti unutar mjera/ prioriteta i specifičnih ciljeva strategije na ostvarenje definiranih okolišnih ciljeva.

Prvi korak u procjenjivanju mogućih utjecaja bio je identifikacija aktivnosti unutar specifičnih ciljeva SRRRH čijom provedbom se mogu očekivati značajni utjecaji na okoliš te je ustanovljeno:

- Strategijom se predviđa širok raspon aktivnosti unutar različitih sektora i na različitoj razini (izgradnja, rekonstrukcija, modernizacija, priprema projekata, izrada planskih dokumenata, istraživanja, povezivanje sektora gospodarstva i znanosti, poticanje određenih aktivnosti i dr.)
- Svaka aktivnost može imati određeni utjecaj na neku od sastavnica okoliša (većeg ili manjeg značaja ovisno o tipu aktivnosti i njenoj razini te lokaciji)
- Provedbom velikog broja aktivnosti očekuju se pozitivni utjecaji na okoliš
- Negativni utjecaji mogu se očekivati provedbom aktivnosti unutar prioriteta 1.2. i 1.3. s obzirom da se njima planira izgradnja infrastrukture

Obzirom na navedeno, u nastavku su mogući utjecaji na okoliš sagledavani za svaku od pojedinih sastavnica okoliša: klima/ klimatske promjene, zrak, krajobraz, tlo, šume, vode (podzemne, površinske), more, biološka raznolikost, zaštićene prirodne vrijednosti, kulturna baština, stanovništvo, kao i zdravlje ljudi. Također, utjecaji su sagledavani i s aspekta mogućih dodatnih pritisaka na okoliš, kao što je nastajanje otpada i moguće akcidentne situacije.

B.1. KRAJOBRAZ

Pritisak dosadašnjeg razvoja na krajobraz u RH rezultiralo je gubitkom ili degradacijom karakterističnih, vrijednih, prirodnih i kulturnih krajobraznih područja te smanjenjem kvalitete krajobrazne slike. Zbog toga se na razini ove strateške studije nametnula potreba za zaštitom krajobraza, kao jednom sveobuhvatnom sastavnicom okoliša, te su određeni sljedeći okolišni ciljevi:

- KR-1: Očuvati i osigurati daljnju zaštitu karakterističnih, vrijednih i iznimno vrijednih krajobraznih područja
- KR-2: Očuvati prepoznatljivost - identitet, vizualni sklad i raznolikost krajobraza
- KR-3: Povezati razvoj održivih, selektivnih oblika turizma s očuvanjem i zaštitom krajobraza

Kako bi se postigli navedeni okolišni ciljevi u SRR, pristupilo se analizi utjecaja mjera, definiranih za pojedini strateški cilj. Analizom su prvo odabrane mjere i njihove aktivnosti koje neće imati utjecaj na krajobraz, na temelju konkretnog, fizičkog pritiska na krajobraz. Mjere, kao npr., „Unapređenje regionalnih i lokalnih razvojnih kapaciteta u području odgoja, obrazovanja i sporta“ ili „Unapređenje usluga sustava zdravstvene i socijalne skrbi na regionalnoj i lokalnoj razini“ nemaju nikakvog fizičkog očitovanja u krajobrazu, niti posrednog, niti neposrednog jer se radi o boljoj organizaciji djelatnosti i ljudstva na području odgoja, obrazovanja, sporta, zdravstva i socijalne skrbi. Također, mjere koje se

odnose na restrukturiranje financiranja nekog područja, edukaciju, razvoj pojedinih programa, jačanje kapaciteta i institucija, također nemaju fizičkog očitovanja u krajobrazu te se može reći da one imaju neutralan utjecaj na krajobraz. Nakon tok odabira, pristupilo se analizi preostalih mjera koje mogu imati fizičkog očitovanja u krajobrazu kroz izgradnju neke nove strukture, promjenu krajobrazne slike ili očuvanje tradicionalnih krajobraznih uzoraka. Mjere, koje uključuju novu izgradnju, pretežno su ocjenjene kao mali negativni utjecaj na krajobraz jer uzrokuju promijenu krajobrazne slike i zahtijevaju uklanjanje postojećih krajobraznih uzoraka. Mjere, koje uključuju programe i aktivnosti koje doprinose očuvanju krajobraza, ocijenjene su kao pozitivan utjecaj na krajobraz jer smanjuju zapuštenost i povećavaju očuvanje tradicionalnih, kulturnih krajobraznih uzoraka. Prema tome, utjecaji na krajobraz su prepoznati kod mjera 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.2.4, 1.3.1, 1.3.2, 1.3.3, 1.3.4, 1.3.5 i 2.3.2. Aktivnosti, koje uključuju te mjere, odnose se uglavnom na rekonstrukciju i izgradnju infrastrukture (prometne, sportske, obrazovne, vodoopskrbe i odvodnje, i sl.). Takva izgradnja može tijekom radova ili trajno promijeniti krajobraznu sliku ili ukloniti/degradirati neku vrijednu krajobraznu strukturu, a nakon izgradnje u postojeću krajobraznu sliku je introducirana nova, antropogena infrastruktura. Ako su planirani objekti smješteni unutar vrijednog krajobraza ili na vizualno izloženom prostoru, ako su kod gradnje korišteni arhitektonski stilovi izvan lokalnog kulturnog konteksta te ovisno o tipu objekta (linijski ili točkasti), utjecaj na krajobraz može biti negativan. Međutim, pravilnim odabirom lokacije i stila gradnje te uključivanjem krajobraznog uređenja u građevinski kontekst, moguće je i pozitivno utjecati na krajobraz kroz stvaranje nove, vizualno i estetski privlačne krajobrazne strukture. Nove strukture, koji nije moguće u potpunosti prilagoditi postojećem stanju krajobraza ili kojima nije moguće poboljšati loše stanje krajobraza, odnose se na odlagališta otpada, uređaje za pročišćavanje otpadnih voda, vjetroelektrane i sunčane elektrane, dalekovode i sl. Negativan utjecaj na krajobraz takvih objekata moguće je ublažiti pravilnim odabirom lokacije kroz razne planske postupke. Kod mjera koje uključuju održivo korištenje krajobraza, kako kulturnog, tako i prirodnog, kod mjera koje uključuju poticanje održivog razvoja specifičnih oblika turizma (ruralni, rekreacijski i sl.), te kod mjera koje uključuju sanaciju degradiranih krajobraza i obnovu zapuštenih objekata, utjecaj na krajobraz je pozitivan. Tim aktivnostima u potpunosti postižu zadani okolišni ciljevi za krajobraz. Takav vid razvoja sprječava zapuštanje i zarastanje vrijednih kulturnih krajobraza, omogućuje zaštitu vrijednih prirodnih krajobraza i doprinosi ugodnijem doživljaju i vizualnoj kvaliteti krajobraza. Aktivnosti, koje se odnose na razvoj gradova u smislu zelenih gradova, na donošenje mjera za razvoj urbanih područja, na kontrolirano/održivo širenje urbanih središta u skladu s konceptom kompaktnog grada, na urbanu preobrazbu napuštenih kompleksa i nekretnina te zona nezakonite gradnje, na integralnu revitalizaciju povijesnih jezgri, na razvoj urbane zelene infrastrukture, na razvoj urbane poljoprivrede i uzgoj hrane, na uvođenje OIE u urbanim sredinama te na uređenje gradskih vrtova, imaju također pozitivan utjecaj na krajobraz. Tim aktivnostima doprinjet će se smanjenju izgradnje i povećanju vizualnih kvaliteta grada, stvaranju ugodnog doživljaja urbanog krajobraza, povećanju poželjnosti boravka unutar grada, te stvaranju ugodnog, zelenog, urbanog ambijenta.

Kao zaključak može se naglasiti da će se SRRH ujedno i značajno doprinijeti i razvoju krajobraza, te će se na ovoj razini predvidjeti usmjerenja i preporuke koje će pomoći postizanju okolišnih ciljeva određenih za krajobraz.

B.2. KVALITETA ZRAKA

Kvalitetu zraka određuju koncentracije onečišćujućih tvari u zraku. Onečišćujuće tvari koje utječu na kvalitetu zraka, odnosno na zdravlje ljudi, vegetaciju i okoliš u cjelini i njihove granične vrijednosti zadane su Uredbom o razinama onečišćujućih tvari u zraku (NN 117/12). Zakonom o zaštiti zraka (NN

130/11 i 47/14) propisano je da u području prve kategorije kvalitete zraka (područje u kojem je zrak čist ili neznatno onečišćen tj. nisu prekoračene granične vrijednosti (GV), ciljne vrijednosti i dugoročni ciljevi za prizemni ozon), novi zahvat u okoliš ili rekonstrukcija postojećeg izvora onečišćivanja ne smije ugroziti postojeću kategoriju kvalitete zraka, dok se u području druge kategorije kvalitete zraka lokacijska, građevinska i uporabna dozvola za novi izvor onečišćivanja zraka ili rekonstrukciju postojećeg izvora može izdati ako se tom gradnjom smanjuje onečišćenost zraka, odnosno ako se propišu mjere sprječavanja onečišćavanja zraka. U skladu s navedenim kao okolišni ciljevi u odnosu na kvalitetu zraka zadani su:

- Z-1: Sprječavanje ili postupno smanjenje onečišćenja zraka u cilju zaštite zdravlja ljudi, kvalitete života i okoliša u cjelini
- Z-2: Zadržavanje ili poboljšanje postojeće kvalitete zraka
- Z-3: Uspostavljanje nove i unapređenje postojeće mreže postaja za praćenje kvalitete zraka s ciljem stalnog poboljšanja kvalitete podataka u pogledu njihove cjelovitosti, točnosti, dosljednosti, transparentnosti, usporedivosti i razmjene informacija sukladno pravnoj stečevini EU

Analizom aktivnosti unutar pojedinih mjera ocijenjeno je da provođenje određenih aktivnosti može imati utjecaj na kvalitetu zraka dok neke mjere nemaju utjecaj na kvalitetu zraka. Ukoliko provođenjem neke mjere smanjuje onečišćenje zraka odnosno njezinim provođenjem može doći do smanjenja emisija onečišćujućih tvari u zrak tada se govori u pozitivnom utjecaju mjere na kvalitetu zraka. u suprotnom, mjera se ocjenjuje kao negativna.

Utjecaji na kvalitetu zraka nisu prepoznati za mjere 1.1.1., 1.1.2, 1.1.3, 1.2.3, 1.3.1, 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4, 2.3.1, 2.3.2, 3.1.2, 3.1.3, 3.1.4, 3.2.2 i 3.3.2.

Od preostalih 11 mjera u kojima je prepoznat mogući utjecaj na kvalitetu zraka njih 6 (1.2.1., 1.2.2., 1.3.2., 1.3.3., 1.3.4., 1.3.5.) uključuje aktivnosti učinkovitijeg korištenja prometne (cestovne, željezničke, pomorske, riječne, zračne) infrastrukture, ublažavanja prometne izoliranosti i smanjenja zagušenosti. Iako takve mjere potencijalno mogu imati negativan učinak na kvalitetu zraka jer njihova realizacija može dovesti do povećanja korištenja vozila, a nusprodukti sagorijevanja fosilnih goriva u motorima s unutrašnjim izgaranjem su onečišćujuće tvari, realno je za pretpostaviti da će implementacijom navedenih mjera ipak prevladati pozitivan utjecaj na smanjenje emisija onečišćujućih tvari kroz učinkovitije korištenje prometne infrastrukture, smanjenja prometne zagušenosti te povećano korištenje onih grana prometa koje su prepoznate kao grane prometa koje proizvode najmanje onečišćujućih tvari u odnosu na prevezeni teret (željeznički, brodski promet). Dostupnost širokopojasnog interneta (Mjere 1.2.1., 1.2.2., 1.3.2.) indirektno smanjuje potrebu za upotrebom vozila te na taj način pozitivno doprinosi smanjenju emisija onečišćujućih tvari u zrak.

Funkcioniranje cjelovitog sustava gospodarenja otpadom (Mjera 1.2.4.) ima pozitivan doprinos očuvanju kvalitete zraka jer se na taj način smanjuje mogućnost nekontroliranog odlaganja otpada, povećava mogućnost oporabe otpada, a kontrolira se i emisija odlagališnih plinova koji narušavaju kvalitetu zraka područja koje je u blizini odlagališta. Adekvatna mreža odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda (Mjere 1.2.1., 1.3.2.) smanjuje emisije plinova neugodnih mirisa u okoliš koji nužno nastaju mikrobiološkim procesima unutar sustava odvodnje. Na taj se način održava visoka razina kvalitete zraka i umanjuje mogućnost dodijavanja mirisima.

Podaci o kvaliteti zraka nužan su preduvjet očuvanja kvalitete zraka pa će aktivnosti koje uključuju uspostavu, održavanje i razvoj infrastrukture prostornih podataka (Mjere 1.2.1., 1.2.2.) pozitivno doprinijeti mogućnosti očuvanja ili poboljšanja postojeće kvalitete zraka.

Integrirano upravljanje okolišem u smislu zaštite i održivog korištenja prirode i resursa trebalo bi imati i pozitivne utjecaje na kvalitetu zraka. Održivi tj. obnovljivi izvori energije kao što su energija Sunca, vjetra ili hidro energija nisu izvor emisija onečišćujućih tvari u zrak, te se njihovim korištenjem ne narušava kvaliteta zraka.

Indirektne pozitivne utjecaje na kvalitetu zraka mogu imati mjere poticaja za poduzetnike koji se bave zaštitom okoliša ili energetsom učinkovitosti, jer su i oni uključeni u aktivnosti podizanja svijesti i obrazovanja ključnih dionika o zaštiti prirode i potrebi za većom energetsom učinkovitosti, te održivom razvoju. Strateško planiranje koje u sebi sagledava i utjecaje na pojedine sastavnice okoliša također će pozitivno pridonijeti očuvanju kvalitete zraka

B.3. KLIMATSKE PROMJENE

Razmatranje problema klimatskih promjena može se razdvojiti na dvije grane. Moguće je gledati utjecaj pojedinih aktivnosti na klimatske promjene. U tom se slučaju najčešće gleda koliko realizacija pojedinog projekta pridonosi nastajanju stakleničkih plinova čime se narušava njihova prirodna koncentracija u atmosferi, što je, po svemu sudeći, glavni razlog globalnog zatopljenja i klimatskih promjena. Stoga se ocjena prihvatljivosti pojedinih projekata s obzirom na klimatske promjene svodi na procjenu produkcije stakleničkih plinova pojedinih projekata i na doprinos projekata prilagodbi na neminovne klimatske promjene koje se događaju i one koje se predviđaju u budućnosti. Ukoliko provođenjem aktivnosti unutar pojedinih mjera dolazi do smanjenja/povećanja emisije stakleničkih plinova u zrak tada se govori u pozitivnom/negativnom utjecaju mjere na ublažavanje klimatskih promjena. S druge strane moguće je gledati kakav utjecaj klimatske promjene imaju na pojedini zahvat ili ljudsku djelatnost. Ukoliko klimatske promjene imaju utjecaj na određene aktivnosti te se provedbom mjera umanjuju/povećavaju posljedice koje nastaju zbog klimatskih promjena, govori se o pozitivnom/negativnom doprinosu prilagodbi klimatskim promjenama. U skladu s navedenim, kao okolišni ciljevi u odnosu na klimatske promjene zadani:

KP-1: Smanjenje i ograničavanje emisije stakleničkih plinova i tvari koje oštećuju ozonski sloj te održavati razine odliva stakleničkih plinova

KP-2: Prevencija nastanka šteta i ublažavanje posljedica uzrokovanih klimatskim promjenama

Analizom aktivnosti unutar pojedinih mjera ocijenjeno je da provođenje određenih mjera ima utjecaj na klimatske promjene ili može pridonijeti ublažavanju posljedica klimatskih promjena (prilagodbi).

B.3.1. UTJECAJ NA UBLAŽAVANJE KLIMATSKIH PROMJENA

Ukoliko provođenjem neke od mjera dolazi do smanjenja/povećanja emisije stakleničkih plinova u zrak tada se govori u pozitivnom/negativnom utjecaju mjere na ublažavanje klimatskih promjena.

Utjecaji na ublažavanje/prilagodbu klimatskim promjenama nisu prepoznati za mjere 1.1.1, 1.1.2, 1.2.3, 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4, 2.3.1, 2.3.2, 3.1.3, 3.1.4, 3.2.2 i 3.3.2.

Sve preostale mjere mogu imati veći ili manji utjecaj na klimatske promjene odnosno ublažavanje i prilagodbu klimatskih promjenama, a njihov utjecaj se generalno smatra pozitivnim. Razlog velikom broju aktivnosti s pozitivnim utjecajem na ublažavanje klimatskih promjena tome vjerojatno je sve veća svjesnost svih dionika društva na realnost klimatskih promjena koje mogu imati utjecaj na sve ljudske djelatnosti (gospodarske, sociološke, ekonomske, zdravstvene,...), ali i ljudsko zdravlje. Pojedine mjere (1.1.3., 1.2.1., 1.2.2., 1.3.3., 1.3.4., 3.1.1., 3.1.2., 3.2.1., 3.3.1.) uključuju aktivnosti kojima se eksplicitno navodi promicanje programa i podrška razvoju sustava ublažavanja klimatskih promjena. Iz ostalih aktivnosti koje mogu utjecati na ublažavanje klimatskih promjena izdvajaju se skupine aktivnosti vezane uz promet. To su aktivnosti unutar mjere 1.2.1., 1.2.2., 1.2.4., 1.3.1., 1.3.4., 1.3.5. Sve navedene mjere imaju pozitivan doprinos ublažavanju klimatskih promjena.

Positivan doprinos ublažavanju klimatskih promjena imat će i aktivnosti vezane uz povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije. Mjere koje sadrže takve aktivnosti su 1.2.4., 1.3.2., 1.3.3., 1.3.4., 1.3.5., 2.2.1. Dodatni pozitivan doprinos ublažavanju antropogenog utjecaja na klimatske promjene imaju aktivnosti podrške razvoju lokalnih sustava javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, zaštite od poplava i drugih oblika štetnog djelovanja voda i navodnjavanja te podrška uspostavi i funkcioniranju cjelovitog sustava gospodarenja otpadom, uključujući ponovnu uporabu u okviru mjera za sprječavanje nastanka otpada, odvojeno sakupljanje i sortiranje otpada, reciklažna dvorišta odnosno osiguravanje provedbe Plana gospodarenja otpadom na područjima svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Mjere 1.2.1., 1.2.4., 1.3.2). Osiguranje dostupnosti širokopojasnoj internetskoj mreži, koje se predviđa kroz mjere 1.2.1, 1.2.2. i 1.3.2. također ima pozitivan doprinos smanjenju emisija stakleničkih plinova jer smanjuje potrebu za korištenjem vozila (kroz projekte kao što su e-građani).

B.3.2. UTJECAJ NA PRILAGODBU KLIMATSKIM PROMJENAMA

Ublažavanje klimatskih promjena neće imati toliki značaj koliki značaj za gospodarstvo, zaštitu imovine i zdravlja ljudi te okoliša općenito, na lokalnoj razini, ima utjecaj pojedinih mjera na prilagodbu klimatskim promjenama i smanjivanje rizika koje donose klimatske promjene. Globalno gledajući, klimatske promjene utječu na gotovo sve sastavnice okoliša (npr. lokalno izumiranje/povećanje određenih vrsta, promjene u sastavu zajednica), sve gospodarske djelatnosti (industrija, energetika, promet, turizam, brodogradnja, poljoprivreda, ribarstvo,...), ali i ljudsko zdravlje. Zbog svojih klimatskih i geografskih obilježja Hrvatska je prepoznata kao država izrazito ranjiva na klimatske promjene. Stoga je ključno, istovremeno uz mjere smanjivanja emisija stakleničkih plinova, raditi na procjeni i smanjivanju rizika i šteta koje klimatske promjene sa sobom nose te se prilagođavati na već nastale posljedice klimatskih promjena.

Analizom aktivnosti unutar pojedinih mjera ustanovljeno je da sljedeće mjere ne sadrže aktivnosti koje uključuju prilagodbu na klimatske promjene: 1.1.1, 1.3.1, 2.1.1, 2.1.2, 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4, 2.3.1, 2.3.2, 3.1.3, 3.1.4 i 3.3.2. Kao i u slučaju ublažavanja klimatskih promjena, budući da klimatske promjene utječu na širok spektar ljudskih djelatnosti, sve je veća svjesnost svih dionika društva na realnost klimatskih promjena i nužnost prilagodbe na moguće posljedice. Stoga ne čudi da unutar svih mjera nema niti jedne aktivnosti koja bi negativno utjecala na prilagodbu klimatskim promjenama. Čak 9 mjera eksplicitno navodi podršku aktivnostima vezanim uz prevenciju posljedica klimatskih promjena i prilagodbe novim klimatskim uvjetima na lokalnoj i/ili regionalnoj razini (1.1.3., 1.2.1., 1.2.2., 1.3.3., 1.3.4., 1.3.5., 3.1.1., 3.1.2., 3.2.1., 3.3.1.). Od navedenih devet mjera, pet mjera (1.2.1., 1.2.2., 1.3.3., 1.3.4., 3.1.1.) uključuju i dodatne aktivnosti kojima se pridonosi prilagodbi na klimatske promjene.

Izdvajaju se aktivnosti vezane uz podršku razvoju zaštite od poplava i drugih oblika štetnog djelovanja voda, podršku u aktivnostima ulaganja u željezničku infrastrukturu, podršku aktivnostima integralnog upravljanja morem i obalnim područjem, razvoj i unaprjeđivanje kvalitete komunalne, društvene, prometne, energetske i IKT infrastrukture, podršku rješenjima kojima se uspostavljaju sustavi temeljeni na konceptu održive urbane mobilnosti, povećanju sigurnosti pograničnog područja od prirodnih katastrofa i katastrofa uzrokovanih ljudskim faktorom, te potpora razvoju sustava prevencije, kontrole (uključujući procjene rizika od štetnih događaja) i sanacije onečišćenja. Budući da klimatske promjene mogu utjecati i na ljudsko zdravlje, aktivnosti koje se dotiču poboljšanja u sustavu zdravstva (mjera 1.1.2. i 1.3.5. također imaju pozitivan doprinos prilagodbi klimatskim promjenama. Klimatske promjene kao što su promjene temperature zraka, produljenje toplinskih valova, intenziviranje i učestalije pojavljivanje ekstremnih oborina, promjene u režimu vlage, porast razine mora mogu utjecati i na kulturnu baštinu. Različitost sastavnica kulturne baštine (npr. vrijeme nastanka, lokacija, unutarnji ili vanjski objekti) za posljedicu ima različiti utjecaj klimatskih promjena na pojedine elemente odnosno različite vrste promjena koje se na njima mogu dogoditi zbog klimatskih promjena. Stoga su aktivnosti unutar mjera 1.2.3. i 2.1.3. vrlo bitne za očuvanje i prilagodbu neobnovljivog resursa kao što je kulturna baština. Budući da su klimatske promjene dinamički procesi, a scenariji i projekcije budućeg stanja klime sadrže određene nepouzdanosti, intenzitet i smjer budućih klimatskih promjena ne može se odrediti sa potpunom sigurnošću. U tom bi smislu i mjere prilagodba klimatskim promjenama trebale biti redovito ažurirane. Stoga su vrlo bitne aktivnosti uključene u mjere unutar SC3 (Sustavno upravljanje regionalnim razvojem) koje uključuju sustavno usklađivanje strateških dokumenata lokalne i regionalne razine s nadređenim strateškim dokumentima kao i uspostavljanje sustava upravljanja javnim politikama. Također pozitivan doprinos imaju aktivnosti iz mjere 3.1.2. Pozitivan doprinos prilagodbi, ali i ublažavanju klimatskih promjena imaju aktivnosti koje uključuju obrazovanje ključnih dionika o kompleksnim razvojno upravljačkim temama važnim za razvoj projekata uključujući zaštitu prirode, energetske učinkovitost, kulturnu baštinu, ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba klimatskim promjenama, održivi razvoj i sl. (mjere 3.2.1, 3.3.1.).

Zaključak utjecaja na ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama je da se za razvoj učinkovitih preventivnih mjera i mjera prilagodbe da se potencijalni utjecaji klimatskih promjena minimiziraju, pri planiranju gotovo svih zahvata moraju u obzir uzimati relevantne projekcije i scenariji mogućih rizika koje klimatske promjene donose. Kontinuirani razvoj klimatskih modela dovest će do pouzdanije procjene intenziteta i mogućih utjecaja klimatskih promjena što će omogućiti da se u budućnosti razviju i učinkovitije preventivne mjere i mjere prilagodbe. Razumijevanje i učinkovito uključivanje utjecaja klimatskih promjena neophodan je preduvjet uspješne prilagodbe na klimatske promjene te bi trebao biti jedan od prioriteta svim zainteresiranim stranama. Ulaganja u pojedine gospodarske aktivnosti i projekte bez uzimanja u obzir navedenih projekcija može dovesti do ozbiljnijih propusta i znatnih društveno ekonomskih gubitaka.

Europska komisija izradila je neformalne Smjernice za voditelje projekata¹ čija je svrha pomoći u upravljanju dodatnim rizicima vezanim za klimatske promjene te upotpuniti sastavni dio procjena koje se primjenjuju u fazi razvoja projekata. Smjernice su osmišljene kao alat koji može pomoći smanjiti gubitke izazvane klimatskim promjenama u okviru javnih, privatnih i javno-privatnih ulaganja te tako povećati otpornost investicijskih projekata, ali i gospodarstava. Primjena ovih smjernica također

¹ Smjernice za voditelje projekata: Kako povećati otpornost ranjivih ulaganja na klimatske promjene, EK, (eng: Non-paper Guidelines for Project Managers: Making vulnerable investments climate resilient, European Commission)

omogućuje nositeljima projekata da investitorima dokažu da su prilikom razvoja projekata vodili računa o otpornosti na klimatske promjene.

B.4. TLO I POLJOPRIVREDA

Sukladno geografskoj raznolikosti područje RH karakteristično je po pedološkoj raznolikosti. Degradacija tala očituje se u procesima erozije, alkalizacije i zaslanjivanja. Izvori onečišćenja u najvećoj mjeri vezani su uz divlja i nesanirana odlagališta otpada te minirana područja. U sektoru poljoprivrede najizraženiji problemi su neobrađenost i zapuštenost poljoprivrednog zemljišta te niska razina uspostave sustava navodnjavanja.

Temeljem prepoznatih problema i postojećeg stanja tla i poljoprivrede te strateških dokumenata vezanih za tlo i poljoprivrednu proizvodnju određeni su slijedeći okolišni ciljevi:

- T-1: Zaštita tla i poljoprivrednog od degradacijskih procesa i onečišćenja
- T-2: Poticanje ekološki prihvatljive poljoprivredne proizvodnje
- T-3: Održivo korištenje poljoprivrednog zemljišta

Identifikacijom aktivnosti ustanovljeno je da se ne očekuju utjecaji na tlo i poljoprivredu provedbom aktivnosti unutar prioriteta 1.1, 2.1, 2.3, 3.1, 3.2 i 3.3. budući da se iste ne mogu povezati sa sektorom poljoprivrede i tlom kao sastavnicom okoliša. Planirane aktivnosti u sklopu mjera SRRH najvećom mjerom utjecati će pozitivno na razvoj poljoprivrede i zaštititi tla kao sastavnice okoliša.

Mjerom 1.2.1. predviđen je razvoj sustava javne infrastrukture (javne vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda) što će pozitivno djelovati na tlo i poljoprivredu u vidu smanjenja štetnog djelovanja otpadnih voda. Provedbom aktivnosti uspostave i funkcioniranja cjelovitog sustava gospodarenja otpadom (osiguravanje daljnje provedbe Plana gospodarenja otpadom svih županija) uključene mjerom 1.2.4. utječe se na smanjenje onečišćenja tla, te na smanjenje ugrožavanja postojeće poljoprivredne proizvodnje u blizini odlagališta. Aktivnostima unutar prioriteta 1.3. kojom se pruža podrška potpomognutim područjima i područjima s razvojnim posebnostima te mjerama 1.3.1., 1.3.2., 1.3.3. očekuje se značajan pozitivan utjecaj na poljoprivrednu djelatnost. Kroz razradu modela privlačenja investicija u potpomognuta područjima, poticanjem poljoprivrednih projekata, usklađivanjem zemljišnih knjiga i katastra, razradom modela poticanja (samo)zapošljavanja očekuje se pozitivan utjecaj na razvoj poljoprivredne djelatnosti. Čišćenje tla i zemljišta od mina također je predviđena aktivnost predmetne osi koja će pozitivno djelovati na tlo i poljoprivredno zemljište, a samim time i na razvoj poljoprivredne djelatnosti.

Mjerama 2.2.3. i 2.2.5. pruža se podrška izrade marketinških strategija i organizacija, plasmanu specifičnih lokalnih i regionalnih proizvoda, brandiranju proizvoda zbog čega se očekuje pozitivan utjecaj na poljoprivredu kroz brendiranje i plasman poljoprivrednih proizvoda u sklopu turističke ponude. Ulaganjem u sufinanciranje (top-up) programa poticanja poduzetništva i obrta koje provode jedinice lokalne i regionalne samouprave uzrokovat će pozitivan trend razvoja i u sektoru poljoprivrede.

Provedbom mjera kojima se potiče razvoj komunalne javne ili cestovne infrastrukture neizbježni su manji negativni utjecaji na tlo koji su uzrokovani građevinskim radovima. Utjecaji su lokalnog i privremenog karaktera se na strateškoj razini ne smatraju značajnima.

B.5. ŠUMARSTVO I LOVSTVO

Prema prepoznatim problemima i postojećem stanju šumarstva (promatrano s pozicije gospodarskog aspekta) te u skladu sa smjernicama definiranim Nacionalnom šumarskom strategijom (NN 120/03) određeni su okolišni ciljevi:

- Š-1 Očuvati šumska područja, spriječiti fragmentaciju te degradaciju šumskih staništa i zdravstvenog stanja šuma
- Š-2 Razgraničiti šumsko od poljoprivrednog zemljišta
- Š-3 Poticati razvoj privatnog šumarstva i unapređenje gospodarenja privatnim šumama

Identifikacijom aktivnosti čijom provedbom su mogući utjecaji na okoliš ustanovljeno je da se ne očekuju utjecaji na šume provedbom aktivnosti predviđenih mjerama 1.1.1, 1.1.2, 1.2.3, 1.3.4, 1.3.5, zatim svih mjera unutar prioriteta 2.1. kao i mjera 2.2.1, 2.3.1, 3.1.1, 3.1.2, 3.2.1 i 3.3.2. budući da se iste ni na koji način ne mogu povezati sa sektorom šumarstva te su isključene iz daljnjeg razmatranja. Analiziranjem specifičnih ciljeva i prioriteta Strategije došlo se do zaključka kako će sva tri specifična cilja u većoj ili manjoj mjeri imati utjecaja na šumarstvo i lovstvo. Budući da se ove dvije djelatnosti u ovome poglavlju razmatraju isključivo s gospodarskog aspekta, dok su ostali aspekti opisani u drugim poglavljima (bioraznolikost, krajobraz). Velika većina utjecaja će biti pozitivnog karaktera, budući da su mjere većinom razvojnog usmjerenja, dok će negativni utjecaji biti, kao i većina pozitivnih, indirektnog karaktera.

Pozitivni utjecaji prepoznati su u mjeri 1.1.3 u smislu podrške organizacijama civilnog društva, budući da su i brojni subjekti na području lovstva i privatnog šumarstva takvog ustroja (udruge privatnih šumovlasnika, lovačke udruge i lovačka društva). Mjere prioriteta 1.2 ambivalentnog su karaktera, budući da s jedne strane izgradnja prometnica može imati negativan utjecaj na šume ukoliko dođe do fragmentacije (izgradnje prometnice kroz šumsko područje), dok, s druge strane, povećana gustoća mreže prometnica može pozitivno utjecati na otvorenost šuma, a poboljšanje sigurnosti i prometne signalizacije utječe na smanjenje broja nesreća u vidu naleta vozila na divljač. Mjera 1.2.4 usmjerena je poboljšanju sustava upravljanja zaštićenim područjima te indirektno ima, doduše mali, pozitivan utjecaj na gospodarenje šumama u tim područjima. Mjere 1.3.1, 1.3.2 i 1.3.3 usmjerene su generičkom pružanju podrške razvoju potpomognutih područja, uključujući i sprečavanje daljnje depopulacije, povratak iseljenog i naseljavanje novog stanovništva te osvještavanje šire javnosti o mogućnostima financiranja projekata iz ESI fondova svakako će imati indirektni pozitivan utjecaj na lovstvo i šumarstvo, budući da je jedan od glavnih razloga lošeg gospodarenja privatnim šumama u potpomognutim područjima nedostatak ljudskih resursa, a u financiranju projekata iz ESI fondova (poglavito putem Programa ruralnog razvoja 2014. - 2020.) leže veliki potencijali za razvoj šumarstva i lovstva u jedinicama lokalne i regionalne samouprave s nižim indeksom razvijenosti.

Mjere 2.2.2, 2.2.3 i 2.2.4 također će indirektno pozitivno utjecati na razvoj šumarstva i lovstva kroz poticanje klasterizacije i jačanje privatnih šumarskih tvrtki i obrta, udruživanje subjekata te povećanje konkurentnosti i učinkovitosti gospodarenja privatnim šumama, kao i bolje iskorištavanje razvojnih potencijala na zaštićenim područjima. Svako povećanje efikasnosti, odnosno kvalitete gospodarenja šumom i divljači, imat će i direktan pozitivan utjecaj na okoliš, odnosno šume i divljač promatranoga područja. Mjera 2.3.2 posredno će pozitivno utjecati na šumarstvo, budući da je jedan od osnovnih čimbenika potkapacitiranosti privatnog šumarskog sektora nedostatak ljudskih resursa za učinkovito gospodarenje privatnim šumama.

Mjere 3.1.2 i 3.1.4 također će imati indirektni pozitivan učinak u vidu unapređenja upravljanja regionalnim razvojnim projektima te učinkovitijim upravljanjem imovinom na svim razinama, budući

da će se stvoriti preduvjeti za bolji promet šumskih nekretnina i ulaganje u iste. Mali pozitivan učinak imati će i mjera 3.2.2 budući da će pridonijeti problematici rješavanja međusektorskih konflikata. Mjera 3.3.1 također će imati indirektan pozitivan utjecaj, budući da, između ostaloga, jača kapacitete potrebne za povlačenje sredstava iz ESI fondova, između ostaloga i Programa ruralnog razvoja 2014. - 2020. koji podrazumijeva i niz mjera usmjerenih razvoju šumarstva.

Određeni negativan utjecaj na šumarsku i lovnu djelatnost mogu prouzročiti mjere 1.2.1 i 1.2.2 u vidu fragmentacije šumskog područja i presijecanja migracijskih putova divljači ukoliko planirane prometnice budu projektirane na način da prelaze preko tih područja.

B.6. VODE

Postojeći problemi na stanje voda uglavnom su vezani za kemijsko i fizikalno – kemijsko opterećenje voda iz točkastih i raspršenih izvora onečišćenja (javnu odvodnju i nekontrolirano ispuštanje otpadnih voda, ispuštanjem tehnoloških otpadnih voda, poljoprivredu te gospodarenje otpadom i sl.). Hidromorfološko opterećenja površinskih vode vezano je uz modifikaciju prirodnih voda uređenjem voda i zaštitom od štetnog djelovanja voda, uređivanjem vodnog režima na poljoprivrednim površinama, energetski sektor, izgradnjom hidroenergetskih sustava te prometni sektor, izgradnjom i održavanjem luka i plovnih puteva na unutarnjim vodama. Opterećenje na vodni resurs uzrokuje: javna vodoopskrba (zahvaćanjem vode za opskrbu stanovništva), industrija (zahvaćanjem vode za tehnološke potrebe), energetski sektor (zahvaćanjem vode za hlađenje termoenergetskih postrojenja), opskrba vodom ribnjaka te turizam (zbog značajnog povećanja potreba za vodom u turističkoj sezoni, razdoblju hidroloških minimuma).

Temeljem prepoznatih problema i postojećeg stanja voda te strateških dokumenata vezanih za vodni okoliš određeni su slijedeći okolišni ciljevi:

- V-1: Planiranim aktivnostima ne dopustiti pogoršanje već dostignutog stanja grupiranih vodnih tijela podzemnih voda na području RH,
- V-2: Promicati održivo korištenje voda na osnovi dugoročne zaštite raspoloživih vodnih resursa,
- V-3: Zaštititi i poboljšati ekološko i kemijsko stanje površinskih vodnih tijela na području RH
- V-4: Pridonijeti ublažavanju posljedica poplava i suša

Prilikom analize mogućih utjecaja razmatrane su aktivnosti u sklopu određenih mjera koje bi mogle predstavljati utjecaj na stanje voda te ublažavanje posljedica poplava i suša.

Analizom je ustanovljeno da samo određene mjere određenih strateških ciljeva SRRRH-a mogu imati značajniji utjecaj na stanje voda: 1.1.3, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.4, 1.3.2, 1.3.5, 2.2.4, 3.1.2, 3.2.1 i 3.2.2.

Negativan utjecaj na stanje voda moguć je uslijed provođenja aktivnosti u sklopu mjere 1.2.1. Zaštita od poplava i drugih štetnih djelovanja voda predstavlja pozitivan i negativan utjecaj. Pozitivan utjecaj se očituje u ublažavanju pojave i posljedica poplava odnosno drugih štetnih djelovanja vode što ujedno utječe pozitivno na stanje vodnih tijela. Hidrotehničke građevine koje se koriste za obranu od poplava/smanjenja štetnih djelovanja voda predstavljaju pritisak na hidromorfološke značajke vodnih tijela što se posebno odnosi na modifikaciju morfologije odnosno hidroloških karakteristika vodnih tijela. Generalno gledajući provedba ove mjere predstavlja pozitivan utjecaj jer razvojem i održavanjem sustava za obranu od poplava, posljedice poplava mogu se svesti na prihvatljivu razinu. Navodnjavanje, kao mjera koja se koristi u poljoprivredi također predstavlja hidromorfološko opterećenja na stanje

voda, posebice zahvaćanjem vodnih resursa bilo površinske ili podzemne vode, no također doprinosi značajnom ublažavanju posljedica suša.

Provođenjem mjere 1.2.2 predviđaju se ulaganja u riječnu infrastrukturu u svrhu povećanja prometa unutarnjih plovni putova što uključuje poboljšanje plovnosti vodnih putova te rekonstrukciju postojećih odnosno izgradnju novih luka što predstavlja negativan utjecaj na postojeće hidromorfološko stanje vodnih tijela. Fizička modifikacija korita i obalnog pojasa može utjecati na hidrologiju rijeka.

Provođenjem mjere 1.2.4 planira se podrška regionalnom energetsom razvoju. Ukoliko se planira gradnja velikih hidrotehničkih objekata doći će do značajnijih fizičkih modifikacija na vodnim tijelima površinske vode na kojima se planiraju takvi zahvati, što će dovesti do značajnijih negativnih utjecaja na hidromorfološko stanje površinskih vodnih tijela.

Ostale analizirane aktivnosti imat će pozitivan utjecaj na stanje voda te će doprinijeti ublažavanju posljedica suša i poplava

B.7. MORE

Analizama koje su napravljene za potrebe izrade dokumenta Početna procjena stanja i opterećenja morskog okoliša hrvatskog dijela Jadrana, odnosno Izvješća o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj utvrđeno je da je ekološko stanje najvećeg dijela akvatorija vrlo dobro, ili dobro, odnosno da je more oligotrofno.

Usporedbom rezultata za razdoblja 2005.-2008. i 2009.-2012. utvrđeni su pozitivni trendovi ili nije zabilježena promjena (riblji fond, prosječna koncentracija ortofosfata, vrijednosti preostalih pokazatelja stanja eutrofikacije, prozirnosti udjeli zasićenja vodenog stupca kisikom). Jedini zabilježen negativni trend je porast prosječne koncentracije anorganskog dušika. Na osnovu navedenih trendova te postojećeg stanja određen je okolišni cilj:

M-1: Održati te poboljšati ekološko stanje mora, a posebno onih područja koja nisu u dobrom stanju.

Pristup analizi utjecaja se bazirao na prepoznavanju onih aktivnosti unutar pojedinih mjera koje bi mogle predstavljati rizik za ostvarenje zadanog okolišnog cilja M1. S obzirom na planirane aktivnosti može se zaključiti da se provedbom većine mjera ne očekuje utjecaj ili se, s obzirom na karakter aktivnosti ne očekuje značajan utjecaj. Provođenjem aktivnosti razvoja sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda u okviru mjere 1.2.1. Razvoj lokalne infrastrukture u skladu s potrebama društva, značajno će se doprinijeti postizanju postavljenog okolišnog cilja. Jedina mjera koja bi mogla predstavljati značajniji rizik na održanje postojećeg dobrog ekološkog stanja mora ili njegovo poboljšanje je mjera koja se odnosi na pružanje podrške otočnom razvoju (1.3.2.) i to u vidu dodatne izgradnje luka radi poboljšanja pomorske međuotočne povezanosti te razvoja gospodarskih aktivnosti na otocima- turizma na način da se ne uzima u obzir prihvatni kapacitet prostora i mora.

Također, indirektni pozitivni utjecaji se mogu očekivati provedbom aktivnosti unutar mjera 3.2.1. i 3.2.2. koje podržavaju aktivnosti vezane za međuresorno usklađivanje provedbe javnih politika te poboljšanje vertikalne i horizontalne suradnje, budući da se to smatra jednim od važnijih aktivnosti koje načelom preventivnosti i sagledavanjem svih aspekata prostora i okoliša (uključujući more) mogu indirektno doprinijeti i boljem korištenju mora i morskih resursa.

B.8. BIORAZNOLIKOST

Analizom dostupnih podataka, zaključeno je da postojeće stanje biološke raznolikosti trenutno nije zabrinjavajuće, ali su uočeni negativni trendovi koji bi kroz duži period mogli dovesti do toga da stanje postane zabrinjavajuće. Najznačajniji negativni trend je širenje urbanih površina i drugih površina s izraženim antropogenim utjecajem na štetu prirodnih staništa te postupna sukcesija staništa ovisnih o tradicionalnoj košnji i ispaši (travnjaci i pašnjaci). Posljedično s ugrožavanjem staništa, raste i broj ugroženih vrsta koje je potrebno dodatno štititi kako ne bi nestale s prostora RH. Autohtone vrste i staništa su pod izraženim pritiskom invazivnih vrsta, čija su brojnost i raširenost u stalnom porastu kao posljedica različitih ljudskih aktivnosti (prvenstveno gospodarstvo te veća mobilnost). Zbog određenih nedostataka podataka o bioraznolikosti, odnosno rasprostranjenosti stanišnih tipova i s njima povezanih vrsta, kao i o njihovoj brojnosti, nije moguće sa sigurnošću utvrditi trenutno stanje bioraznolikosti.

Okolišni cilj je postavljen prema situaciji utvrđenoj analizom postojećeg stanja:

BR-1: Očuvati povoljno stanje prirodnih stanišnih tipova s posebnim naglaskom na ugrožene i rijetke stanišne tipove te staništa unutar zaštićenih područja prirode.

Pristup analizi utjecaja se bazirao na prepoznavanju onih aktivnosti unutar pojedinih mjera koje bi mogle predstavljati rizik za ostvarenje zadanog okolišnog cilja BR-1. S obzirom na planirane aktivnosti može se zaključiti da se provedbom većine mjera ne očekuje utjecaj ili se, s obzirom na karakter aktivnosti ne očekuje značajan utjecaj. Mjere koje bi mogle predstavljati značajniji rizik na očuvanje povoljnog stanja prirodnih stanišnih tipova odnose se na mjere izgradnje prometne, energetske i komunalne infrastrukture, plovne puteve. Utjecaji se najviše očituju kroz moguću fragmentaciju staništa (izgradnja infrastrukture najznačajniji je uzrok fragmentacije staništa). Izgradnja cjevovoda, s gledišta zaštite bioraznolikosti je manji problem od izgradnje prometnica ili željezničkih pruga koje ostaju trajna prepreka migratornim putevima životinja, jer se ipak, s vremenom, ostvaruje djelomična obnova staništa u koridoru cjevovoda. Ipak, mnogim vrstama i takva djelomično obnovljena staništa mogu predstavljati prepreku u migracijama (posebno kad se radi o koridorima kroz šume koje se moraju ukloniti, a nakon nekog vremena nakon radova nastaju travnjaci ili šikara, a širenje šume se sprečava zbog očuvanja integriteta cjevovoda). Nadalje, infrastrukturni koridori predstavljaju pogodan prostor za širenje invazivnih vrsta (nakon uklanjanja prirodnog površinskog pokrova, invazivne vrste su često sposobnije zauzeti nova staništa).

Osim infrastrukturnih koridora, koji uz gubitak često dovode i do fragmentacije staništa, i drugi razvojni projekti mogu imati negativan utjecaj na ostvarenje postavljenog okolišnog cilja. Za razvoj pomorskog prometa, postoji mogućnost daljnje izgradnje lučke infrastrukture čime se može stvoriti dodatni pritisak na morsku obalu te pridnene zajednice.

Provedbom gore navedenih aktivnosti mogu se očekivati i utjecaji na vodene ekosustave, poplavna staništa te staništa ovisna o razinama podzemne vode (i njima povezane vrste), s obzirom na to da se planiraju plovni putevi i aktivnosti prilagodbe klimatskim promjenama.

Kod realizacije projekata vezanih za OIE mogu se očekivati i rizici posebno ako se radi o vjetroelektranama (ptice, šišmiši) i velikim hidroenergetskim objektima (idromorfološke značajke, t s tim u vezi i bioraznolikost vodenih ekosustava i dr.).

B.9. ZAŠTIĆENA PODRUČJA

Temeljem postojećeg stanja i prepoznatih problema, a u vezi regionalnog razvoja, zadan je sljedeći okolišni cilj:

ZP-1 Očuvati i poboljšati stanje prirodnih vrijednosti zbog kojih su područja proglašena zaštićenima

Aktivnosti predviđene strategijom koje su izravno vezane za ostvarenja ovog okolišnog cilja su 1.2.3 i 2.2.4. Aktivnosti koje su usmjerene na razvoj modela međusektorske suradnje i uključivanje lokalnih gospodarskih subjekata u upravljanje zaštićenim područjima prirode doprinjet će kvalitetnijem upravljanju ovim područjima, a time i očuvanju prirodnih značajki zbog kojih su područja proglašena zaštićenima. Pozitivan utjecaj na okoliš očitovati će se u vidu boljeg upravljanja prirodnim resursima na zaštićenim područjima u kojima je dopuštena gospodarska uporaba prirodnih dobara (npr. sprečavanje daljnjeg zaraštavanja planinskih travnjaka i sl.). Prilike se prepoznaju i na području materijalne i nematerijalne kulturne baštine, posebno u obliku povezivanja turizma i tradicijskih djelatnosti s ruralnim sredinama i kulturnim krajolicima.

Rizik za stanje okoliša unutar zaštićenih područja koji se može prepoznati odnosi se najviše na potencijalnu preopterećenost uslijed nekontroliranog i prekomjernog posjeta turista.

Indirektno, na ostvarenju zadanog okolišnog cilja može doprinjeti i provedba aktivnosti unutar mjera 1.2.4, 1.3.1, 1.3.2, 1.3.3 i 1.3.5. Aktivnostima poticanja ostanka te povratka iseljenog i naseljavanja novog stanovništva na potpomognutim područjima može se indirektno doprinjeti ostvarenju zadanog okolišnog cilja, koji će se očitovati u vidu boljeg upravljanja prirodnim resursima na zaštićenim područjima u kojima je dopuštena gospodarska uporaba prirodnih dobara (npr. sprečavanje daljnjeg zaraštavanja planinskih travnjaka i sl.).

B.10. KULTURNA BAŠTINA

Prema prepoznatim problemima i postojećem stanju kulturne baštine određeni su sljedeći okolišni ciljevi:

KB-1: Zaštićena i očuvana kulturna baština

KB-2: Osigurano održivo korištenje kulturne baštine

Generalno gledajući Strategija ima pozitivan utjecaj prema kulturno-povijesnoj baštini. Glavnina potencijalnih negativnih utjecaja vezana je za konkretne razvojne projekte poput infrastrukturnih ili industrijskih koji za sobom neizbježno nose konflikte kako s kulturno-povijesnom baštinom tako i s ostalim sastavnicama okoliša.

Ustanovljeno je da se ne očekuju značajni direktni ili indirektni utjecaji određenih aktivnosti na elemente kulturne baštine. To su aktivnosti vezane za mjere 1.1.1., 1.1.2., 2.1.1., 2.2.1., 2.2.2., 2.3.1., 2.3.2., 3.1.1., 3.2.2., 3.3.2. Navedene aktivnosti odnose se na društvene djelatnosti koje nemaju poveznice s KB ili na aktivnosti podrške i potpora.

Potencijalno negativne utjecaje nose aktivnosti koje podržavaju ostvarenje konkretnih projekata s fizičkom manifestacijom u prostoru. To su zahvati poput izgradnje prometnog i energetskog sustava, aglomeracija ili razvoja određenih oblika obnovljivih izvora energije. Utjecaji se svode na moguće

uništavanje neotkrivenih ili evidentiranih elemenata kulturne baštine uslijed izgradnje zahvata ili na narušavanje konteksta okolice elementa kulturne baštine, kulturnih cjelina ili kulturnih krajolika. uslijed kontekstualno neprimjerene izgradnje. Iako postoji zakonska osnova koja obvezama u okviru izrade projektne dokumentacije sprečava takve događaje mogućnost degradacije je prisutna kako u obliku ugroze uslijed izgradnje tako i u obliku kumulativnih i sinergijskih utjecaja uslijed neadekvatnog planiranja takvih zahvata. U tu kategoriju spadaju aktivnosti unutar mjera: 1.2.1., 1.2.2., 1.2.4., 1.3.1., 1.3.2., 1.3.3. i 1.3.5. Potrebno je napomenuti da navedene mjere ne moraju imati nužno negativan utjecaj već se u sklopu navedenih mjera može ostvariti i pozitivan utjecaj na KB. To se može dogoditi posredno odnosno razvojem određenih područja uslijed razvoja infrastrukture i poboljšanja životnih uvjeta, te ostvarivanjem uvjeta za održivo korištenje KB i prostora uopće. Uz zakonske obveze koje prate planiranje i izgradnju zahvata, te uz preporuke i preporučene mjere, mogućnost negativnih utjecaja je svedena na manju mjeru.

Kroz sva tri strateška cilja definirane su mjere koje na izravan i neizravan način pozitivno utječu na kulturno-povijesnu baštinu.

Direktan pozitivan utjecaj očituje se u aktivnostima mjere 1.2.3., koja je u potpunosti usmjerena na djelatnosti koje potpomažu očuvanje, zaštitu i održivo korištenje kulturne baštine. Aktivnosti u sklopu mjera 1.3.4. i 2.1.3. pozitivno utječu na određene područja kulturne baštine i to u obliku obnove povijesnih gradskih jezgri. U sklopu mjera 2.1.2. i 2.2.4. nije izriekom navedena revitalizacija i održivo korištenje materijalne kulturne baštine ali ta mogućnost je prepoznata i ovisna o specifičnim situacijama u kojima je moguće aktivirati te održivo koristiti elemente kulturne baštine. U skladu s tim date su preporuke koje prepoznaju potencijale.

Indirektan utjecaj na kulturnu baštinu odnosno jačanje šireg konteksta koji povoljno utječe na kulturnu baštinu prepoznat je u nekoliko mjera. To je prije svega mjera 1.1.3. koja pruža podršku afirmaciji kulturnog identiteta. Mjere 2.2.3. i 2.2.5. kroz ekonomske i marketinške procese mogu uključiti i održivo korištenje kulturne baštine. Mjere koje su usmjerenje na jačanje kvalitete, upravljanja i učinkovitosti te međuresorno usklađivanje nemaju direktan utjecaj ali potiču pozitivno ozračje i kvalitetnu bazu za odnos prema kulturnoj baštini. To su mjere: 3.1.2., 3.1.3., 3.1.4., 3.2.1. i 3.3.1.

B.11. STANOVNIŠTVO I ZDRAVLJE LJUDI

Nepovoljna demografska struktura stanovništva jasno se uočava u biološkom i društveno-gospodarskom sastavu stanovništva u razdoblju od 2001. – 2011. godine. Dugotrajno nepovoljni demografski trendovi najizraženiji su u dobnoj strukturi. Proces starenja stanovništva dominantna je odrednica demografskih kretanja u RH. U Hrvatskoj na djelu prirodna depopulacija stanovništva. Stanovništvo Hrvatske se smanjuje i proces depopulacije je zahvatio mnoge regionalne i lokalne prostorne jedinice. Zajedničko djelovanje niskog fertiliteta, iskrivljena dobna struktura i iseljavanja mladih u reproduktivnoj dobi dovelo je do početka procesa izumiranja mnogih područja Hrvatske.

Dva najveća i usko povezana demografska procesa (depopulacija i demografsko starenje) su preduvjet, ali i ograničenje ukupnog prostornog razvitka i planiranja, funkcioniranja tržišta rada i policentričnog društveno-gospodarskog razvoja.

Dugoročne posljedice depopulacije i demografskog starenja (uzrokovane niskim fertilitetom ili iseljavanjem) očituju se u dostupnosti tržišta rada i poslova, dinamici tržišta nekretnina (gradnja novih stanova, poslovnih prostora i dr.) te u potrebi za određenim socijalnim, zdravstvenim i drugim

uslugama (smanjenje potrebe za izgradnjom škola i povećanje potrebe za staračkim domovima). Ekonomski i demografski oporavak moguć je uz veće koncentracije svih tih potrebitih usluga u regionalne i lokalne centre područja koja su najviše pogođena nepovoljnim demografskim trendovima.

Prema prepoznatim problemima određeni su sljedeći okolišni ciljevi:

- S-1: Smanjiti ili usporiti proces depopulacije stanovništva
- S-2: Zaustaviti daljnji pad prirodnog prirasta stanovništva i nepovoljna migracijska kretanja, osobito emigraciju mladog i visokoobrazovanog stanovništva
- S-3: Smanjiti udio dugotrajnih, a povećati udio dnevnih migracija stanovnika, posebno u depopulacijskim područjima RH, posebno stanovništva vitalne dobi
- S-4: Stvoriti uvjete koji će omogućiti poboljšanje kvalitete života ljudi i općeg stanja zdravlja ljudi na cjelokupnom području RH (dostupnost i unaprjeđenje usluga, povećanje mogućnosti zapošljavanja)
- S-5: Smanjiti razlike u indeksu razvijenosti županija na cjelokupnom području RH
- ZD-1: Smanjiti rizik za ljudsko zdravlje

Inicijalnom procjenom ustanovljeno je da će gotovo sve aktivnosti predviđene Strategijom regionalnog razvoja RH imati značajno pozitivan utjecaj na stanovništvo odnosno na dostizanje postavljenih okolišnih ciljeva. U najgorem slučaju neće narušiti postojeće demografske trendove.

Gledajući kumulativni utjecaj, provedbom Strategije očekuje se pozitivan utjecaj na postojeće stanje i trendove kretanja stanovništva. Očekuje se smanjenje odnosno usporavanje trenda rasta nezaposlenosti, poboljšanje i olakšanje uvjeta rada, školovanja i kvalitete života te smanjenje razlika u razvijenosti između regija unutar RH. Općenito, predlaže se da se ulaganja (posebice ulaganja vezana za stvaranje povoljnih uvjeta za poduzetništvo, za povećanje broja novoosnovanih tvrtki itd.) usmjere u područja u kojima je izraženiji trend nezaposlenosti i depopulacijskim područjima te u područja gdje su izraženija emigracijska kretanja.

Kako bi se maksimalno doprinijelo efektivnosti aktivnosti vezanih za poboljšanje pristupa visokokvalitetnim zdravstvenim uslugama, promicanje socijalnog uključivanja te unapređivanje životnih uvjeta u ugroženim područjima predlaže se ulaganja usmjeriti u ruralna i teže dostupna područja s većim udjelom ranjivih skupina, izraženijim trendom depopulacije i u područjima gdje je izraženiji koeficijent starosti. Moguće je da će provedba aktivnosti omogućiti razvoj ili revitalizaciju ruralnih, nerazvijenih i depopulacijskih područja unutar RH.

Pokazatelji zdravlja ljudi u uskoj su vezi sa sastavnicama okoliša – zrakom, tлом, vodom, bukom i klimom. Određeni su okolišni ciljevi koji bi trebali utjecati na zdravlje stanovnika:

Aktivnosti koje su definirane Strategijom imat će pozitivan utjecaj na zdravlje stanovništva odnosno na ostvarenje postavljenih okolišnih ciljeva. Ulaganjem u poboljšanje komunalne, prometne, zdravstvene i druge (društvene) infrastrukture direktno se utječe na poboljšanje općeg zdravstvenog stanja stanovništva odnosno poboljšanja kvalitete života ljudi i njihovog standarda.

U najgorem slučaju nastavljaju se ili pojačavaju postojeći trendovi pojedinih sastavnica koje imaju direktan ili indirektan utjecaj na ljudsko zdravlje. Primjerice, ukoliko se ne provedu aktivnosti koje za cilj imaju razvoj lokalnih sustava javne vodoopskrbe i odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, a time i

povećanje stopa priključenosti na sustav javne vodoopskrbe, broj stanovnika bez javne vodoopskrbe ostat će na istoj razini. Isto tako, ukoliko se ne provedu aktivnosti koje za cilj imaju povećanje dostupnosti zdravstvene infrastrukture, ona i dalje neće biti jednaka za sve stanovnike te bi se mogla i pogoršati uslijed nepovoljnih demografskih trendova kao što je sve veći udio stanovništva starijeg od 65 godina, i dr.).

B.12. OTPAD I AKCIDENTI

Otpad

Postojeći institucionalni okvir pokazuje nedovoljnu efikasnost na području donošenja planskih i strateških dokumenata te njihove primjene od nacionalne do lokalne razine što ima za posljedicu relativno sporu uspostavu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom. Učinkovito korištenje resursa te smanjenje nastajanja otpada još uvijek nisu postignuti. Poseban izazov predstavlja ostvarivanje ciljeva odvajanja i recikliranja papira, metala, stakla, plastike i tekstila. A još veći napor biti će potreban da se ostvare postavljeni ciljevi u smanjenju odlaganja biorazgradivog komunalnog otpada.

Temeljem prepoznatih problema te strateških dokumenata vezanih za gospodarenje otpadom određeni su slijedeći okolišni ciljevi:

- O-1: Odvajanje gospodarskog rasta od porasta količina proizvedenog otpada
- O-2: Unaprjeđenje postojećeg sustava gospodarenja otpadom (sakupljanje, izdvajanje korisnog otpada, recikliranje, uporaba)

Generalno gledajući provedbe aktivnosti Strategije neće imati direktan negativni utjecaj na gospodarenje otpadom kao što je npr. povećanje količine proizvedenog otpada. Većina aktivnosti ima neutralan utjecaj na područje gospodarenje otpadom. Pozitivan utjecaj se očekuje od provedbe mjere 1.2.4. koja je usmjerena između osatlog i na uspostavu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom.

Akcidenti

Sukladno analizi sustava civilne zaštite napravljene u okviru Procjene rizika od katastrofa za RH, kao značajan izazov prepoznata je nedovoljna kapacitiranost sustava civilne zaštite na lokalnoj razini. Naime, u Republici Hrvatskoj djeluje velik broj općina koje ne raspolažu mogućnostima za provođenje poslova koji su im stavljeni u djelokrug rada civilne zaštite te je potrebno reorganizirati sustav. Pojedine obaveze bi trebalo smanjiti kroz identificiranje jedinica lokalne samouprave koje ne podliježu obavezi izrade planova djelovanja civilne zaštite. S tim u skladu težište prioriteta s područja reagiranja, održavanja i jačanja spremnosti operativnih kapaciteta treba prebaciti na preventivno djelovanje, prije svega na razvoj javnih politika usmjerenih na upravljanje rizicima.

U skladu sa postojećim stanjem te prepoznatim problemima vezanih uz akcidente određen je sljedeći okolišni cilj:

- A-1: Sprječavanje i upravljanje rizicima od velikih nesreća

Generalno gledajući planirane mjere i aktivnosti Strategije neće imati direktan negativni utjecaj na pojavu akcidenata i nesreća. Pozitivan utjecaj je povezan sa aktivnosti 3.2.2., a predložena mjera doprinosi procesu organizacijskog jačanja sustava administriranja sustavom civilne zaštite.

B.13. MOGUĆI PREKOGRANIČNI UTJECAJI

SRRRH-om se određuju okviri razvoja djelatnosti u prostoru na području cijele RH. Samim time ne određuju se konkretna područja na kojima će se razvoj realizirati te nije moguće utvrditi moguće prekogranične utjecaje. S obzirom na to da će se SRRRH koristiti kao osnova za izradu razvojnih strategija na županijskoj i lokalnoj razini te osnova za provedbu budućih konkretnih projekata, tijekom daljnjih faza će tek za pojedine aktivnosti, ovisno o njihovim lokacijama biti moguće utvrditi potencijalne prekogranične utjecaje.

C. GLAVNA OCJENA PRIHVATLJIVOSTI ZA EKOLOŠKU MREŽU

Područja EM na području RH obuhvaćaju oko 37% kopnenog područja i oko 16% teritorijalnog mora RH. Ukupno postoji 780 područja, od čega 742 POVS i 38 POP.

Za SRRRH je proveden postupak prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu te je dobiveno Rješenje Ministarstva zaštite okoliša i prirode, Uprave za zaštitu prirode da je za predmetnu strategiju potrebno provesti Glavnu ocjenu prihvatljivosti predmetnog programa za ekološku mrežu (Klasa: UP/I-612-07/15-71/184; Ur. broj: 517-07-2-1-15-4, 25. studenog 2015.). Rješenjem je ocijenjeno da se ne može isključiti vjerojatnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže tijekom njezine provedbe te da je potrebno provesti Glavnu ocjenu prihvatljivosti SRRRH na ekološku mrežu.

Glavnom ocjenom nisu razmatrana varijantna rješenja SRRRH s obzirom da strategija predstavlja okvir za tipove aktivnosti koje će se provoditi u razdoblju do kraja 2020.g.

S obzirom na to da se SRRRH želi postići održivi teritorijalni razvoja i bolje ukupne kvalitete življenja, generalno gledajući strategija ima pozitivan karakter, a glavni rizici koji mogu onemogućiti ostvarenje zadanog okolišnog cilja: *Očuvati ciljne vrste i staništa i cjelovitost područja ekološke mreže RH* se odnose na razvoj prometne, energetske i komunalne infrastrukture na lokalnoj i regionalnoj razini. Provedba tih aktivnosti moguća je na cijelom području RH, a u ovoj fazi nije poznato niti koji niti koliko projekata će se stvarno i realizirati. Budući da ne postoji prostorna komponenta predviđenih aktivnosti, mogući utjecaj na konkretna područja EM kao niti njihov stvarni značaj, na razini strateške procjene nije bilo moguće odrediti. Također, budući da nije poznato niti koliko projekata će se realizirati, nije bilo moguće odrediti niti stvarni kumulativni utjecaj na područja EM. Stoga se procjenjivanju mogućih utjecaja pristupilo se na način da se istaknu mogući rizici za ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže do kojih može doći realizacijom pojedinih tipova aktivnosti. Potencijalni rizici prepoznati su za mjere 1.2.1, 1.2.2, 1.2.4, 1.3.1, 1.3.2, 1.3.3 i 1.3.5.

Kao glavne prilike za pojačavanje pozitivnog utjecaja na ekološku mrežu prepoznata je provedba mjera 2.2.4, 3.1.1, 3.1.2, 3.2.1, 3.2.2 i 3.3.1.

C.1. MJERE UBLAŽAVANJA ŠTETNIH POSLJEDICA PROVEDBE SRRRH

S obzirom na prepoznate moguće utjecaje (pozitivne ili negativne), Glavnom ocjenom se propisuju mjere ublažavanja štetnih posljedica provedbe SPRRH kojima se želi postići da se kroz sustav regionalnog razvoja osigura planiranje razvoja i provedba razvojnih projekata na okolišno prihvatljiv način te da se maksimalno spriječe negativni utjecaji na područja EM i pojačaju pozitivni utjecaji kroz

STRATEŠKA STUDIJA O UTJECAJU NA OKOLIŠ STRATEGIJE REGIONALNOG RAZVOJA REPUBLIKE
HRVATSKE ZA RAZDOBLJE DO KRAJA 2020. GODINE
- NE-TEHNIČKI SAŽETAK -

prepoznate prilike. S obzirom na to da se SRRRH-om ne definiraju točne lokacije predviđenih aktivnosti, mjere se ne odnose na konkretna područja ekološke mreže. Također, budući da na ovoj razini strateške procjene uglavnom nije bilo moguće utvrditi značaj mogućih utjecaja, za zahvate kod kojih je prepoznata mogućnost pojave utjecaja, tijekom pripreme projektne dokumentacije potrebno je provesti prethodnu ili glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu sukladno Zakonu o zaštiti prirode. Mjere su koncipirane na način da se mogu ugraditi direktno u SRRRH u vidu preporuka kod razrade pojedine mjere kako bi predstavljale preporuke za korisnike ove strategije (županije i jedinice lokalne samouprave) kako bi uzeli u obzir sprječavanje potencijalnih rizika u ranoj fazi planiranja razvojnih projekata, odnosno kako bi već kod planiranja razvoja područja razmatrali i mogućnosti i prilike koja pružaju područja ekološke mreže.

NAZIV MJERE SRRRH		PRIJEDLOG MJERE UBLAŽAVANJA UTJECAJA NA EKOLOŠKU MREŽU
SC1. POVEĆANJE KVALITETE ŽIVLJENJA POTICANJEM ODRŽIVOG TERITORIJALNOG RAZVOJA		
Prioritet 1.2. Osiguranje i unapređenje osnovne lokalne i regionalne infrastrukture		
1.2.1	Razvoj javne infrastrukture od lokalnog značaja	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastrukturne projekte planirati na način da se ne ugrožavaju ciljne vrste i stanišni tipovi područja ekološke mreže. • Prilikom planiranja sustava za obranu od poplava, posebno u dijelovima izvan izgrađenih dijelova građevinskih područja, potrebno je maksimalno primijeniti principe ekološki prihvatljivih sustava zaštite od poplava na način da se rijekama da prostora za prirodno plavljenje, očuva povezanost sustava vodotoka, uzme u obzir i krajobrazna vrijednost vodnih tijela, očekivano kretanje velikih voda, sigurnost metoda zaštite od poplava i dr. Također, potrebno je razmotriti i druge mogućnosti primjene alternativnih metoda obrane od poplava kao što su promjene u načinu korištenju površina, korištenje prirodnih retencija za zadržavanje dijela vodnog vala te obnova poplavnih područja rijeka.
1.2.2	Razvoj javne infrastrukture od regionalnog značaja	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastrukturne projekte planirati na način da se ne ugrožavaju ciljne vrste i stanišni tipovi područja ekološke mreže. • Pri planiranju plovnih putova uspostaviti direktnu suradnju sa sektorom zaštite okoliša i prirode s ciljem pronalaženja najprihvatljivijeg rješenja uzimajući u obzir obilježja ekološke mreže.
1.2.4	Podrška primjeni mjera zaštite okoliša i energetske učinkovitosti na lokalnoj i regionalnoj razini	<ul style="list-style-type: none"> • Pri planiranju lokacija infrastrukturnih objekata OIE-a uspostaviti direktnu suradnju sa sektorom zaštite okoliša i prirode s ciljem pronalaženja najprihvatljivijeg rješenja uzimajući u obzir obilježja ekološke mreže., posebno u slučaju vjetroelektrana i hidroelektrana i malih hidroelektrana.
Prioritet 1.3. Podrška potpomognutim područjima i područjima s razvojnim posebnostima		
1.3.1	Pružanje podrške razvoju potpomognutih područja	<ul style="list-style-type: none"> • Isto kao 1.2.1, 1.2.2. i 1.2.4.
1.3.2	Podrška održivom otočnom razvoju	
1.3.3	Pružanje podrške razvoju brdsko-planinskih područja	
1.3.5	Stvaranje poželjnih uvjeta za život u pograničnim područjima	

STRATEŠKA STUDIJA O UTJECAJU NA OKOLIŠ STRATEGIJE REGIONALNOG RAZVOJA REPUBLIKE
HRVATSKE ZA RAZDOBLJE DO KRAJA 2020. GODINE
- NE-TEHNIČKI SAŽETAK -

NAZIV MJERE SRRRH	PRIJEDLOG MJERE UBLAŽAVANJA UTJECAJA NA EKOLOŠKU MREŽU
SC3. SUSTAVNO UPRAVLJANJE REGIONALNIM RAZVOJEM	
Prioritet 3.1. Učinkovito upravljanje (u skladu s načelom supsidijarnosti)	
3.1.1 Uređenje ciklusa upravljanja javnim politikama na svim razinama upravljanja	<ul style="list-style-type: none"> Kod prepoznavanja razvojnih potreba i pripreme razvojnih dokumenata, sagledavati i potencijale ekološke mreže u vidu prepoznavanja gospodarskih koristi i usluga ekosustava koje nudi, u skladu s očuvanjem ciljnih vrsta i staništa i cjelovitosti ekološke mreže. Pri tom je potrebno uspostaviti suradnju sa sektorom zaštite okoliša i prirode kako bi se pronašli adekvatni mehanizmi za održivo upravljanje i korištenje resursa unutar područja ekološke mreže.
3.1.2 Unapređenje upravljanja regionalnim razvojnim projektima	<ul style="list-style-type: none"> Uspostaviti direktnu suradnju sa sektorom zaštite okoliša i prirode s ciljem usklađivanja procesa planiranja i provedbe projekata i postupaka ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu.
Prioritet 3.2. Djelotvorna međusektorska suradnja (u skladu s načelom participacije)	
3.2.1 Međuresorno usklađivanje provedbe javnih politika na nacionalnoj i regionalnoj razini	<ul style="list-style-type: none"> Uspostaviti direktnu suradnju sa sektorom zaštite okoliša i prirode s ciljem usklađivanja procesa planiranja i provedbe projekata i postupaka ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu..
3.2.2 Poboljšanje vertikalne i horizontalne koordinacije dionika u regionalnom razvojnom upravljanju	<ul style="list-style-type: none"> Mjere ublažavanja posljedica izvanrednih događaja u najvećoj mogućoj mjeri razvijati na način da se ne ugroze područja ekološke mreže.
Prioritet 3.3. Jačanje financijskih i administrativnih sposobnosti za razvoj na lokalnoj i regionalnoj razini	
3.3.1 Jačanje dionika u regionalnom razvojnom upravljanju i provedbi razvojnih projekata	<ul style="list-style-type: none"> (veza s mjerom 3.1.1.) Tijekom pripreme razvojnih dokumenata i projekata podizati svijest, u suradnji s tijelima nadležnim za zaštitu prirode, o važnosti očuvanja ciljnih vrsta i staništa područja ekološke mreže. Pri tom se maksimalno usmjeriti na isticanje mogućnosti i mehanizama s ciljem održivog korištenja resursa unutar tih područja (npr. slatkovodni ribnjaci, marikultura) u odnosu na ograničenja vezana za ekološku mrežu.

Dodatne preporuke kao bi se pojačali pozitivni učinci predloženih aktivnosti:

- Maksimalno poticati poduzetnike da aktivnosti npr. poljoprivrede, slatkovodnog ribarstva i dr. na područjima ekološke mreže obavljaju na način koji doprinosi očuvanju ciljnih vrsta i staništa.
- Pri planiranju razvojnih dokumenata razmatrati i maksimalno doprinjeti prepoznavanju ekološke mreže kao prilike, umjesto kao ograničenja.

D. MJERE ZAŠTITE OKOLIŠA I PROGRAM PRAĆENJA STANJA OKOLIŠA

D.1. PRIJEDLOZI MJERA ZA UBLAŽAVANJE UTJECAJA NA OKOLIŠ

NAZIV MJERE	PRIJEDLOG MJERE	SASTAVNICA OKOLIŠA
SC1. POVEĆANJE KVALITETE ŽIVLJENJA POTICANJEM ODRŽIVOG TERITORIJALNOG RAZVOJA		
Prioritet 1.1. Podizanje razine znanja i sposobnosti za poboljšanje kvalitete života		
1.1.1 Unapređenje regionalnih i lokalnih razvojnih kapaciteta u odgoju, obrazovanju i sportu	<ul style="list-style-type: none"> Aktivnosti maksimalno usmjeravati u područja gdje postoji već koncentracija ranjivih skupina, kao i u područja s naglašenim problemima neusklađenosti između obrazovne strukture i potreba gospodarstva. 	STANOVNIŠTVO
1.1.3 Podrška afirmaciji kulturnog identiteta i razvoju civilnog društva	<ul style="list-style-type: none"> Poticati revitalizaciju zapuštenih graditeljskih elemenata kulturne baštine u suradnji s nosiocima nematerijalne baštine poput tradicijskih obrta, turističkim djelatnostima ili poduzetnicima u kulturi. 	KULturna BAŠTINA
Prioritet 1.2. Osiguranje i unapređenje osnovne lokalne i regionalne infrastrukture		
1.2.1 Razvoj javne infrastrukture od lokalnog značaja	<ul style="list-style-type: none"> Prilikom realizacije planiranih aktivnosti poticati uspostavu dobre suradnje među susjednim JLP(R)S i razvijati projekte cjelovito, racionalnim korištenjem prostora. Prilikom planiranja lokacija zahvata potrebno je promatrati širi kontekst odnosno van administrativnih granica kako bi se izbjegli negativni kumulativni ili sinergijski utjecaji. Prilikom realizacije planiranih aktivnosti realno procijeniti stvarne potrebe nove izgradnje i težiti maksimalnom korištenju postojećih građevina društvene i sportske namjene, infrastrukturnih koridora i prometnica. 	OPĆE MJERE
	<ul style="list-style-type: none"> Lociranjem i uzrocima gradnje potrebno je poštivati kontekst baštinskih područja i izbjegavati blizinu vrijednih područja kulturne baštine, odnosno ublažiti utjecaj planiranih aktivnosti na kulturni krajolik, graditeljsku i arheološku baštinu.. Prilikom stavljanja u funkciju neaktivnih nekretnina, a osobito onih u državnom vlasništvu predlaže se prioritarna 	KULturna BAŠTINA

STRATEŠKA STUDIJA O UTJECAJU NA OKOLIŠ STRATEGIJE REGIONALNOG RAZVOJA REPUBLIKE
HRVATSKE ZA RAZDOBLJE DO KRAJA 2020. GODINE
- NE-TEHNIČKI SAŽETAK -

NAZIV MJERE	PRIJEDLOG MJERE	SASTAVNICA OKOLIŠA
	<p>revitalizacija onih koje imaju kulturološku ili potencijalno kulturološku vrijednost.</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> • Prilikom revitalizacije postojećih građevina i planiranja novih društvenih i sportskih građevina pri krajobraznom uređenju objekta težiti postizanju visoko funkcionalnog i estetski privlačnog eksterijera i uklapanju samog objekta u okolni krajobraz, sa svrhom kvalitetnijeg boravka u doprirodnom okruženju. Također, takve objekte s prostranim eksterijerom potrebno je planirati kao dio zelene infrastrukture grada. 	KRAJOBRAZ
	<ul style="list-style-type: none"> • Projekte razvijati sukladno dokumentu <i>Smjernice za voditelje projekata: Kako povećati otpornost ranjivih ulaganja na klimatske promjene, EK</i> (eng: Non-paper Guidelines for Project Managers: Making vulnerable investments climate resilient, European Commission) • Prilikom realizacije aktivnosti unutar ove mjere potrebno je voditi računa o tome na koji način one utječu na emisije stakleničkih plinova, te o utjecaju i prilagodbi na klimatske promjene 	KLIMATSKE PROMJENE
	<ul style="list-style-type: none"> • Prilikom projektiranja i planiranja novih objekata (sportski objekti, prometnice, sustav vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja i sl.) potrebno je uzeti u obzir prepoznate rizike od katastrofa i tomu prilagoditi gradnju. • Kroz izgradnju, održavanje postojeće infrastrukture te revitalizaciji i stavljanju u funkciju neaktivnih nekretnina treba razvijati baze prostornih podataka lokacija navedenih objekata koje uključuju informacije o prepoznatim rizicima od katastrofa. 	RIZICI OD KATASTROFA
1.2.2 Razvoj javne infrastrukture od regionalnog značaja	<ul style="list-style-type: none"> • Isto kao 1.2.1. 	~
	<ul style="list-style-type: none"> • Gdje je moguće, trase prometnica planirati na način da zaobilaze šumsko područje ili ga presijecaju u najmanjoj mogućoj mjeri. 	ŠUME, BIORAZNOLIKOST (EKOLOŠKA MREŽA)
	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj multimodalnog integriranog prometa omogućiti kroz maksimalno iskorištavanje postojeće infrastrukture, uz minimalnu gradnju nove. 	OPĆE MJERE
	<ul style="list-style-type: none"> • Prilikom razvoja riječne infrastrukture potrebno je maksimalno iskoristiti i 	VODE, BIORAZNOLIKOST (EKOLOŠKA MREŽA)

STRATEŠKA STUDIJA O UTJECAJU NA OKOLIŠ STRATEGIJE REGIONALNOG RAZVOJA REPUBLIKE
HRVATSKE ZA RAZDOBLJE DO KRAJA 2020. GODINE
- NE-TEHNIČKI SAŽETAK -

NAZIV MJERE	PRIJEDLOG MJERE	SASTAVNICA OKOLIŠA
	<p>preurediti već izgrađenu riječnu infrastrukturu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekte razvijati sukladno dokumentu <i>Smjernice za voditelje projekata: Kako povećati otpornost ranjivih ulaganja na klimatske promjene, EK</i> (eng: Non-paper Guidelines for Project Managers: Making vulnerable investments climate resilient, European Commission) • Prilikom realizacije aktivnosti unutar ove mjere, osobito onih vezanih uz promet, potrebno je voditi računa o tome na koji način one utječu na emisije stakleničkih plinova, te u najvećoj mogućoj mjeri smanjiti emisije stakleničkih plinova • Prilikom projektiranja i planiranja novih objekata potrebno je uzeti u obzir prepoznate rizike od katastrofa i tomu prilagoditi gradnju. • Razvoj multimodalnog integriranog prometa omogućiti kroz maksimalno iskorištavanje postojeće infrastrukture uz analizu rizika od katastrofa. 	<p>KLIMATSKE PROMJENE</p> <p>RIZICI OD KATASTROFA</p>
<p>1.2.3 Održivo korištenje i vrednovanje kulturne i prirodne baštine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Graditeljsku baštinu u povijesnim cjelinama i kulturnom krajoliku potrebno je koristiti ne umanjujući njezina graditeljska i ambijentalna svojstva, što podrazumijeva poštivanje stručnih konzervatorskih standarda u postupcima njezine sanacije, obnove i prenamjene. Pri tome se mora voditi računa da je interijer i eksterijer usklađen s funkcionalnim potrebama današnjih namjena tih objekata. • Predlaže se aktivno uključivanje tradicionalnih poljoprivrednika, koji su nosioci egzistencije tradicionalnih kulturnih krajolika, u procese upravljanja parkovima prirode. • Pri korištenju, obnovi i zaštiti kulturne i prirodne baštine voditi računa o aktualnim projekcijama kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih klimatskih promjena. • Prilikom razvoja modela suradnje i uključivanja predstavnika lokalnih gospodarskih subjekata potrebno je osmisliti integralnu strategiju korištenja prirodnih dobara na trajno održiv i okolišno prihvatljiv način, koji neće biti 	<p>KULTURNA BAŠTINA</p> <p>KLIMATSKE PROMJENE</p> <p>ZAŠTIĆENA PODRUČJA</p>

STRATEŠKA STUDIJA O UTJECAJU NA OKOLIŠ STRATEGIJE REGIONALNOG RAZVOJA REPUBLIKE
HRVATSKE ZA RAZDOBLJE DO KRAJA 2020. GODINE
- NE-TEHNIČKI SAŽETAK -

NAZIV MJERE	PRIJEDLOG MJERE	SASTAVNICA OKOLIŠA
	fokusan isključivo na turističkim djelatnostima unutar zaštićenih područja. Težište aktivnosti unutar zaštićenih područja poželjno je staviti na one aktivnosti kojima se doprinosi očuvanju prirodnih značajki područja, kao npr. tradicionalna poljoprivreda (poljodjelstvo i stočarstvo) i dr. ovisno o posebnostima pojedinih područja.	
1.2.4 Podrška primjeni mjera zaštite okoliša i energetske učinkovitosti na lokalnoj i regionalnoj razini	<ul style="list-style-type: none"> • Prilikom planiranja lokacija zahvata potrebno je promatrati širi kontekst odnosno van administrativnih granica kako bi se izbjegli negativni kumulativni ili sinergijski utjecaji. • Za potrebe infrastrukture zahvata OIE maksimalno iskoristiti postojeće infrastrukturne koridore. • Važno je poticati energetska neovisnost kod razvoja gospodarstva u smislu korištenja malih postrojenja OIE, lokalno po pojedinom postrojenju ili objektu. • Spriječiti poticanje gradnje velikih hidrotehničkih sustava u svrhu proizvodnje električne energije koji obuhvaćaju gradnju velikih brana, akumulacija i potapanje krških polja ili rijeka. 	OPĆE MJERE
	<ul style="list-style-type: none"> • Lociranjem i uzrocima gradnje potrebno je poštivati kontekst baštinskih područja i izbjegavati blizinu vrijednih područja kulturne baštine, odnosno ublažiti utjecaj planiranih aktivnosti na kulturni krajolik, graditeljsku i arheološku baštinu. 	KULTURNA BAŠTINA
	<ul style="list-style-type: none"> • Preporuke vezane za upravljanje zaštićenim područjima povezati s onima u mjerama 1.2.3., 3.1.1. i 3.2.4. 	ZAŠTIĆENA PODRUČJA
	<ul style="list-style-type: none"> • Planirani razvoj povećanja korištenja biomase kao OIE planirati uz konzultacije s "Hrvatskim šumama" d.o.o. i predstavnicima privatnih šuma koji se bave proizvodnjom biomase, radi osiguravanja kontinuirane opskrbe novih postrojenja biomasom, odnosno utvrđivanja dovoljnih zaliha biomase za opskrbu. 	ŠUME
	<ul style="list-style-type: none"> • Kod izgradnje infrastrukture za OIE smještaj tih objekata u prostor planirati na 	KRAJOBRAZ

STRATEŠKA STUDIJA O UTJECAJU NA OKOLIŠ STRATEGIJE REGIONALNOG RAZVOJA REPUBLIKE
HRVATSKE ZA RAZDOBLJE DO KRAJA 2020. GODINE
- NE-TEHNIČKI SAŽETAK -

NAZIV MJERE	PRIJEDLOG MJERE	SASTAVNICA OKOLIŠA
	<p>način da se ne ošteti reljef i lokalni elementi krajobrazne raznolikosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> Kod sanacije odlagališta uključiti krajobrazno uređenje prostora u svrhu što boljeg uklapanja u okoliš. Kod smještaja novih odlagališta u prostor potrebno je paziti na vizualnu izloženost, prirodnost nekog područja, te je važno imati evidenciju već degradiranih prostora kako bi se oni mogli iskoristiti u tu svrhu. 	
	<ul style="list-style-type: none"> Projekte razvijati sukladno dokumentu <i>Smjernice za voditelje projekata: Kako povećati otpornost ranjivih ulaganja na klimatske promjene, EK</i> (eng: Non-paper Guidelines for Project Managers: Making vulnerable investments climate resilient, European Commission) Prilikom realizacije aktivnosti unutar ove mjere potrebno je voditi računa o tome na koji način one utječu na emisije stakleničkih plinova, te o utjecaju i prilagodbi na klimatske promjene 	KLIMATSKE PROMJENE
	<ul style="list-style-type: none"> Kod planiranja i poticanja OIE potrebno je obratiti pažnju na lokacije obzirom na potrese, mogućnost pojave poplava i sl. U aktivnost definiranja odgovornosti regionalnih i lokalnih dionika u održavanju energ, infrastrukture integrirati pmjeru procjene dostupnih kapaciteta energetske infrastrukture za odgovore na izvanredne situacije. Prilikom projektiranja, planiranja i održavanja objekata potrebno je uzeti u obzir prepoznate rizike od katastrofa i tomu prilagoditi gradnju. 	RIZICI OD KATASTROFA
Prioritet 1.3. Podrška potpomognutim područjima i područjima s razvojnim posebnostima		
1.3.1 Pružanje podrške razvoju potpomognutih područja	<ul style="list-style-type: none"> Infrastrukturne zahvata planirati u postojećim ili zajedničkim koridorima. Prilikom planiranja lokacija zahvata potrebno je promatrati širi kontekst odnosno van administrativnih granica kako bi se izbjegli negativni kumulativni ili sinergijski utjecaji. 	OPĆE MJERE
	<ul style="list-style-type: none"> Poticati razvoj različitih tipova ekološke i održive poljoprivrede. 	TLO I POLJOPROVREDA
	<ul style="list-style-type: none"> Sve razminirane površine čim prije vratiti u sustav redovnog gospodarenja (izvanredne revizije gospodarskih osnova 	ŠUME

STRATEŠKA STUDIJA O UTJECAJU NA OKOLIŠ STRATEGIJE REGIONALNOG RAZVOJA REPUBLIKE
HRVATSKE ZA RAZDOBLJE DO KRAJA 2020. GODINE
- NE-TEHNIČKI SAŽETAK -

NAZIV MJERE	PRIJEDLOG MJERE	SASTAVNICA OKOLIŠA
	ili programa gospodarenja u šumsko-gospodarskim planovima te izvanredne revizije lovno-gospodarskih osnova).	
	<ul style="list-style-type: none"> • Lociranjem i uzrocima gradnje potrebno je poštivati kontekst baštinskih područja i izbjegavati blizinu vrijednih područja kulturne baštine, odnosno ublažiti utjecaj planiranih aktivnosti na kulturni krajolik, graditeljsku i arheološku baštinu 	KULTURNA BAŠTINA
	<ul style="list-style-type: none"> • Projekte razvijati sukladno dokumentu <i>Smjernice za voditelje projekata: Kako povećati otpornost ranjivih ulaganja na klimatske promjene, EK</i> (eng: Non-paper Guidelines for Project Managers: Making vulnerable investments climate resilient, European Commission) • Prilikom realizacije aktivnosti unutar ove mjere potrebno je voditi računa o tome na koji način one utječu na emisije stakleničkih plinova, te o utjecaju i prilagodbi na klimatske promjene 	KLIMATSKE PROMJENE
	<ul style="list-style-type: none"> • Kod nove gradnje prometne i energetske infrastrukture posvetiti pažnju na lokacije i koridore objekata obzirom na potrese, mogućnost pojave poplava, požara i sl. • Preporuke jednake kao kod mjera 1.2.1. 	RIZICI OD KATASTROFA
1.3.2 Podrška održivom otočnom razvoju	<ul style="list-style-type: none"> • Mjere se mogu povezati s onima za mjeru 1.2.1., 1.3.1. 	~
	<ul style="list-style-type: none"> • Prilikom planiranja lokacija zahvata potrebno je promatrati širi kontekst odnosno van administrativnih granica kako bi se izbjegli negativni kumulativni ili sinergijski utjecaji. • Infrastrukturne zahvate maksimalno planirati u postojećim ili zajedničkim koridorima. 	OPĆE MJERE
	<ul style="list-style-type: none"> • Poticati razvoj različitih tipova ekološke i održive poljoprivrede te prednost uzgoja dati autohtonim sortama. 	TLO I POLJOPRIVREDA
	<ul style="list-style-type: none"> • Lociranjem i uzrocima gradnje potrebno je poštivati kontekst baštinskih područja i izbjegavati blizinu vrijednih područja kulturne baštine, odnosno ublažiti utjecaj planiranih aktivnosti na kulturni krajolik, graditeljsku i arheološku baštinu. 	KULTURNA BAŠTINA

STRATEŠKA STUDIJA O UTJECAJU NA OKOLIŠ STRATEGIJE REGIONALNOG RAZVOJA REPUBLIKE
HRVATSKE ZA RAZDOBLJE DO KRAJA 2020. GODINE
- NE-TEHNIČKI SAŽETAK -

NAZIV MJERE	PRIJEDLOG MJERE	SASTAVNICA OKOLIŠA
	<ul style="list-style-type: none"> • Prilikom realizacije aktivnosti unutar ove mjere potrebno je voditi računa o tome na koji način one utječu na emisije stakleničkih plinova, te o utjecaju i prilagodbi na klimatske promjene • Projekte razvijati sukladno dokumentu <i>Smjernice za voditelje projekata: Kako povećati otpornost ranjivih ulaganja na klimatske promjene, EK</i> (eng: Non-paper Guidelines for Project Managers: Making vulnerable investments climate resilient, European Commission) 	KLIMATSKE PROMJENE
	<ul style="list-style-type: none"> • Prilikom realizacije aktivnosti unutar ove mjere, osobito onih vezanih uz promet, potrebno je voditi računa o tome na koji način one utječu na emisije stakleničkih plinova, te u najvećoj mogućoj mjeri smanjiti emisije stakleničkih plinova. • Razvoj gospodarskih aktivnosti na otocima podrediti dostupnosti prirodnih resursa (pitka voda, enrgenti, komunalna infrastruktura i sl.) uz sagledavanje mogućih scenarija povećanih rizika od katastrofa kako bi se predvidjele i provele dugoročne mjere za postizanje veće otpornosti tijekom projektiranja i razvoja projekata. 	RIZICI OD KATASTROFA
1.3.3 Pružanje podrške razvoju brdsko-planinskih područja	<ul style="list-style-type: none"> • Preporuke se mogu povezati s onima za mjeru 1.3.1. • Infrastrukturne zahvata planirati u ranije postojećim ili zajedničkim koridorima. • Lociranjem i uzrocima gradnje potrebno je poštivati kontekst baštinskih područja i izbjegavati blizinu vrijednih područja kulturne baštine, odnosno ublažiti utjecaj planiranih aktivnosti na kulturni krajolik, graditeljsku i arheološku baštinuPrilikom planiranja lokacija zahvata potrebno je promatrati širi kontekst odnosno van administrativnih granica kako bi se izbjegli negativni kumulativni ili sinergijski utjecaji. 	~ OPĆE MJERE
1.3.4 Unapređenje kvalitete življenja i	<ul style="list-style-type: none"> • Kroz uspostavljanje zelene infrastrukture gradova, omogućiti uređenje zapuštenih prostora, izvedbu krovnih vrtova na 	KRAJOBRAZ

STRATEŠKA STUDIJA O UTJECAJU NA OKOLIŠ STRATEGIJE REGIONALNOG RAZVOJA REPUBLIKE
HRVATSKE ZA RAZDOBLJE DO KRAJA 2020. GODINE
- NE-TEHNIČKI SAŽETAK -

NAZIV MJERE	PRIJEDLOG MJERE	SASTAVNICA OKOLIŠA
razvoj urbanih područja	<p>velikim objektima- šoping centrima i sl. te uspostavu zelenih zidova i krovnih vrtova na dijelovima grada gdje nedostaju zelene površine.</p> <ul style="list-style-type: none"> Prilikom realizacije aktivnosti unutar ove mjere potrebno je voditi računa o tome na koji način one utječu na emisije stakleničkih plinova, te o utjecaju i prilagodbi na klimatske promjene 	KLIMATSKE PROMJENE
1.3.5 Stvaranje poželjnih uvjeta za život u pograničnim područjima	<ul style="list-style-type: none"> Mjere se mogu povezati s onima za mjeru 1.2.1. i 1.2.2. Infrastrukturne zahvata planirati u postojećim ili zajedničkim koridorima. Prilikom planiranja lokacija zahvata potrebno je promatrati širi kontekst odnosno van administrativnih granica kako bi se izbjegli negativni kumulativni ili sinergijski utjecaji. Lociranjem i uzrocima gradnje potrebno je poštivati kontekst baštinskih područja i izbjegavati blizinu vrijednih područja kulturne baštine, odnosno ublažiti utjecaj planiranih aktivnosti na kulturni krajolik, graditeljsku i arheološku baštinu 	~ OPĆE MJERE KULTURNA BAŠTINA
SC2. POVEĆANJE KONKURENTNOSTI REGIONALNOG GOSPODARSTVA I ZAPOSLENOSTI		
Prioritet 2.1. Unapređenje gospodarske infrastrukture na regionalnoj i lokalnoj razini		
2.1.1 Definiranje i primjena jasnih kriterija za osnivanje i financiranje poduzetničkih zona	<ul style="list-style-type: none"> Predlaže se da se ulaganja vezana za stvaranje povoljnih uvjeta za poduzetništvo te općenito ona za unapređenje uspješnosti i kvalitete poduzetničke klime usmjere u područja u kojima su zabilježeni nepovoljniji uvjeti i gdje već postoje neiskorištene poduzetničke zone(a u kombinaciji s npr. većom nezaposlenošću mladih i radno sposobnih). Poticati suradnju između raznih sektora djelatnosti. Prilikom razvoja smjernica i preporuka za osnivanje poduzetničkih zona razmatrati i eventualna okolišna ograničenja, npr. zone sanitarne zaštite, područja ekološke mreže, blizina naselja, poplavna područja i sl, sve ovisno o vrsti gospodarskih aktivnosti koje će se tamo odvijati. 	OPĆE MJERE

STRATEŠKA STUDIJA O UTJECAJU NA OKOLIŠ STRATEGIJE REGIONALNOG RAZVOJA REPUBLIKE
HRVATSKE ZA RAZDOBLJE DO KRAJA 2020. GODINE
- NE-TEHNIČKI SAŽETAK -

NAZIV MJERE	PRIJEDLOG MJERE	SASTAVNICA OKOLIŠA
2.1.2 Aktiviranje državne imovine na lokalnoj i regionalnoj razini (veza 1.2.1., 3.1.4.)	<ul style="list-style-type: none"> • U modele suradnje predlaže se uključiti i nosioce nematerijalne baštine na način da im se olakša pristup, upotreba ili otkup prostora potrebnih za obavljane temeljne djelatnosti, a koji su u državnom vlasništvu. Nosioци nematerijalne baštine u takvim slučajevima mogu biti tradicijski obrti, kulturno-umjetnička društva i sl. • Prilikom stavljanja neaktivnih nekretnina u funkciju prednost dati graditeljskim kulturnim dobrima ukoliko je moguće njihovo održivo korištenje. 	KULTURNA BAŠTINA
2.1.3 Razvoj lokalnih kapaciteta za programe održavanja starih gradskih jezgri i objekata kulturne baštine (veza 1.2.1., 1.2.3. i 3.3.1)	<ul style="list-style-type: none"> • Isto kao 2.1.2. • Pri razradi projekata vezanih uz održavanje povijesnih jezgri i objekata kulturne baštine voditi računa o aktualnim projekcijama kratkoročnih, srednjeročnih i dugoročnih klimatskih promjena. 	~ KLIMATSKE PROMJENE
Prioritet 2.2. Stvaranje poticajnog poslovnog okruženja na regionalnoj i lokalnoj razini		
2.2.1 Jačanje lokalnih i regionalnih poduzetničkih potpornih institucija	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivnosti maksimalno usmjeriti u područja gdje postoji prilika za veće uključivanje osoba u nepovoljnijem položaju (npr. dugotrajno nezaposlene osobe, mlado nezaposleno stanovništvo ili nezaposlene osobe starije zrele dobi i dr.). Također, što je moguće više uključiti kompetentno lokalno stanovništvo u razvoj i unapređenje (lokalne) zajednice (kroz volonterizam npr.). Potrebno je uvažavati kvalifikacije pojedinaca na lokalnoj i regionalnoj razini i sukladno tome definirati koje će se djelatnosti razvijati u pojedinim regijama. 	STANOVNIŠTVO
2.2.2 Aktiviranje lokalnog razvoja kroz podršku novim gospodarskim subjektima i inovativnim gospodarskim konceptima	<ul style="list-style-type: none"> • Poticati neki oblik certifikacije privatnih šumarskih tvrtki/obrta, Radi podizanja konkurentnosti privatnog šumarskog sektora i postizanja jamstva odgovornog/održivog gospodarenja privatnim šumama. 	ŠUME
2.2.3 Razvoj kolaborativne ekonomije kroz podršku udruživanju gospodarskih	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivnosti usmjeravati na povezivanje poduzetnika/ obrtnika u raznim sektorima djelatnosti (poljoprivreda/ turizam, zdravstvene institucije/ domaći proizvođači, itd.). 	OPĆE MJERE

STRATEŠKA STUDIJA O UTJECAJU NA OKOLIŠ STRATEGIJE REGIONALNOG RAZVOJA REPUBLIKE
HRVATSKE ZA RAZDOBLJE DO KRAJA 2020. GODINE
- NE-TEHNIČKI SAŽETAK -

NAZIV MJERE	PRIJEDLOG MJERE	SASTAVNICA OKOLIŠA
subjekata na regionalnoj i lokalnoj razini	<ul style="list-style-type: none"> Poticati aktivnosti brendiranja poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. Kroz mjere poticanja obrazovanja za potrebe razvoja poduzetništva uključiti i edukacije poljoprivrednika o mogućnostima udruživanja i što efikasnijeg plasmana proizvoda na tržište. Također uključiti i edukaciju o prednostima primjene ekološke poljoprivrede i dobivanja eko znaka. 	POLJOPRIVREDA
	<ul style="list-style-type: none"> Prilikom brandiranja i labelinga određenih proizvoda i usluga, te povezivanja međuregionalne ponude roba i usluga potrebno je uključiti i kulturološku komponentu. Poticati podržavanje lokalnih udruženja tradicijskih obrta i plasmanu njihovih proizvoda kao produkata karakterističnih za određeno područje kako bi se pridonijelo kulturnoj prepoznatljivosti određenog područja i pozitivnom učinku na nematerijalnu baštinu. 	KULTURNA BAŠTINA
SC3. SUSTAVNO UPRAVLJANJE REGIONALNIM RAZVOJEM		
Prioritet 3.1. Učinkovito upravljanje (u skladu s načelom supsidijarnosti)		
3.1.1 Uređenje ciklusa upravljana javnim politikama na svim razinama upravljanja	<ul style="list-style-type: none"> Što je moguće više poticati suradnju i interesno povezivanje susjednih županija/ JLP(R)S radi smanjenja razlika (a istovremeno jačanja njihovih potencijala i kapaciteta) između jedinica obuhvaćenih određenom regijom. Kod pripreme razvojnih dokumenata voditi računa da se razvijaju i jačaju one djelatnosti za koje postoje predispozicije razvoja koje nisu vezane za administrativnu podjelu prostora. 	OPĆE MJERE
	<ul style="list-style-type: none"> Kod prepoznavanja razvojnih potreba i pripreme razvojnih dokumenata, sagledavati i potencijale usluga ekosustava na razvojnom području. Pri tom je potrebno uspostaviti suradnju sa sektorom zaštite okoliša i prirode kao bi se pronašli adekvatni mehanizmi za održivo upravljanje i korištenje resursa. 	BIORAZNOLIKOST, ZAŠTIĆENA PODRUČJA
	<ul style="list-style-type: none"> Prilikom realizacije aktivnosti unutar ove mjere potrebno je voditi računa o tome na koji način one utječu na emisije stakleničkih plinova, te o utjecaju i prilagodbi na klimatske promjene 	KLIMATSKE PROMJENE

STRATEŠKA STUDIJA O UTJECAJU NA OKOLIŠ STRATEGIJE REGIONALNOG RAZVOJA REPUBLIKE
HRVATSKE ZA RAZDOBLJE DO KRAJA 2020. GODINE
- NE-TEHNIČKI SAŽETAK -

NAZIV MJERE	PRIJEDLOG MJERE	SASTAVNICA OKOLIŠA
3.1.2 Unapređenje upravljanja regionalnim razvojnim projektima	<ul style="list-style-type: none"> Što je moguće više poticati suradnju i interesno povezivanje susjednih županija/ JLP(R)S radi smanjenja razlika (a istovremeno jačanja njihovih potencijala i kapaciteta) između jedinica obuhvaćenih određenom regijom. Kod pripreme razvojnih dokumenata voditi računa da se razvijaju i jačaju one djelatnosti za koje postoje predispozicije razvoja koje nisu vezane za administrativnu podjelu prostora. Uspostaviti direktnu suradnju sa sektorom zaštite okoliša i prirode s ciljem usklađivanja procesa planiranja i provedbe projekata i postupaka strateške procjene i procjene utjecaja zahvata na okoliš te postupke prihvatljivosti za ekološku mrežu. 	OPĆE MJERE (EKOLOŠKA MREŽA)
	<ul style="list-style-type: none"> Poticati regionalne šumarske projekte usmjerene na JLS I. i II. skupine razvijenosti, budući da iste obiluju neiskorištenim šumskim potencijalima, naročito u privatnom sektoru. Nastojati poticati udruživanje šumoposjednika (zadugarstvo), budući da se svako kvalitetno gospodarenje šumama pozitivno odražava na nekoliko okolišnih komponenti (krajobraz, bioraznolikost, gospodarenje vodama itd.). 	ŠUME
	<ul style="list-style-type: none"> Prilikom realizacije aktivnosti unutar ove mjere potrebno je voditi računa o tome na koji način one utječu na emisije stakleničkih plinova, te o utjecaju i prilagodbi na klimatske promjene 	KLIMATSKE PROMJENE
Prioritet 3.2. Djelotvorna međusektorska suradnja (u skladu s načelom participacije)		
3.2.2 Pобољшanje vertikalne i horizontalne koordinacije dionika u regionalnom razvojnom upravljanju	<ul style="list-style-type: none"> Težište prioriteta s područja reagiranja, održavanja i jačanja spremnosti operativnih kapaciteta treba prebaciti na preventivno djelovanje, prije svega na razvoj javnih politika usmjerenih na upravljanje rizicima. 	OPĆE MJERE, AKCIDENTI
	<ul style="list-style-type: none"> U sustav postupanja u slučaju iznenadnih događanja uključiti i Hrvatske šume d.o.o. i Savjetodavnu službu. (u dio Razina nadležnosti i naziv (su)nositelja mjere) 	ŠUME
Prioritet 3.3. Jačanje financijskih i administrativnih sposobnosti za razvoj na lokalnoj i regionalnoj razini		
3.3.1 Jačanje dionika u regionalnom razvojnom	<ul style="list-style-type: none"> Uspostaviti i učinkovitu koordinaciju s predstavnicima privatnih šumovlasnika u RH, tj. Hrvatskim savezom udruga 	ŠUME

NAZIV MJERE	PRIJEDLOG MJERE	SASTAVNICA OKOLIŠA
upravljanju i provedbi razvojnih projekata	privatnih šumovlasnika i šumarskim sektorom Savjetodavne službe radi dobijanja vjerodostojnih informacija o broju potencijalnih i prijavljenih projekata. Dobar izvor informacija po ovom pitanju je i HGK.	

D.2. PRIJEDLOG PROGRAMA PRAĆENJA STANJA OKOLIŠA

U Republici Hrvatskoj uspostavljeni su sustavi za praćenje stanja pojedinih sastavnica okoliša. Kako bi se pratio mogući utjecaj provedbe SRRRH na okoliš ne zahtjeva se uspostava novih sustava praćenja stanja okoliša.

Strategijom se predviđa uspostava sustava za praćenje i izvještavanje, što je opisano u SRRRH, poglavlju 4.3. *Sustav praćenja i izvještavanja*, iz kojeg se izdvaja: „*Za potrebe praćenja provedbe SRRRH za razdoblje do kraja 2020. godine uspostaviti će se sustav praćenja na osnovi pokazatelja koji se dijelom već prate, ali ih treba unaprijediti ili neke pokazatelje tek treba dizajnirati, testirati i utvrditi polazna vrijednost u prvoj godini provedbe strategije kako bi se mogao mjeriti napredak tijekom provedbe i učinci u razdoblju nakon provedene Strategije. Uspostavljanje novog sustava pokazatelja stvara se osnova za trajno praćenje politike regionalnog razvoja.*“

Također se predviđa i sustav vanjskog vrednovanja strategije, programa i projekata (SRRRH, poglavlje 4.4. *Sustav vanjskog vrednovanja strategije, programa i projekata*) i to tijekom izrade strategije, te tijekom i nakon njene provedbe. U ovom poglavlju navodi se i postupak strateške procjene kao jedan od mehanizama vrednovanja tijekom izrade strategije.

Iz dijela poglavlja koji govori o vrednovanju tijekom i nakon provedbe se izdvaja: „*Vrednovanje tijekom provedbe je prilagodljivo te nositelji provedbe planskog dokumenta mogu samostalno odlučivati što će se vrednovati i kada. Vrednovanje na taj način postaje upravljački alat kojim se pomaže izvedba planskih dokumenata. U slučaju SRRRH za razdoblje do kraja 2020. godine preporučuju se vrednovanja tijekom provedbe po završetku treće godine provedbe Strategije. Vrednovanje tijekom provedbe pomaže donositeljima odluka da tijekom provedbe utvrde nedostatke u provedbi planskog dokumenta, i slijedom toga poduzmu potrebne korake ukoliko su potrebne njegove izmjene. Rezultati vrednovanja biti će od velike koristi za pokretanje sljedećeg ciklusa programiranja te će poslužiti kao ulazne informacije u analizi stanja za reviziju postojećeg i izradu novog strateškog dokumenta. Vrednovanje nakon provedbe ocjenjuje cjelokupni učinak planskog dokumenta odnosno njegovu djelotvornost i učinkovitost kao i održivost i korisnost provedbenih mjera, prioriteta i ciljeva. Već se sada može očekivati produljenje provedbe SRR s obzirom na pravilo n+3 u provedbi operacija operativnih programa. Stoga, završetak provedbe mnogih aktivnosti koji će se financirati iz ESIF provoditi će se do kraja 2023. godine. Završetak strategije može se predvidjeti u tom razdoblju.*“

S obzirom na navedeno, predlaže se da se u vrednovanje tijekom provedbe strategije uključi i vrednovanje na koji su način, tijekom planiranja razvoja, izrade razvojnih dokumenata i razvojnih projekata, uzete u obzir preporuke i mjere zaštite proizašle iz provedenog postupka strateške procjene.

